

Menighetsbladet Helsing til Sauherad og Nes

NR. 1 • FEBRUAR 2019 • 70. ÅRGANG

DOZZI-

	Side		Side
En annen vei	2	Adventistpastor	44
Trygge rom	4	Kulturpris	50
Livsproblemet og kjærligheten	12	Seniorlæring	56
Universitetet i Sørøst-Norge	16	Frivilligsentral	61
Ny kirke	22	Stiklestad	64
Vår beste dag	24	Pensjonistlaget	66
Hagelaget	30	Glimt	69
Historielaget	32	Høybråten	75
Giro	40		

En annen vei

En av bibelfortellingene i kirkeårstiden vi er inne i nå, Åpenbaringstiden, er om vismennene fra Østen som kom til Jerusalem for å hylle den nye kongen. De hadde sett hans stjerne. Og som sin hyllest bar de med seg gaver: gull, røkelse og myrra.

Det er få av bibelens fortellinger som har inspirert til så mye kreativ tenking. Mytene er mange. Hvem var de, hvor kom de fra, hva ville de, - egentlig?

I Matteusevangeliet avsluttes fortellinga slik: *Men i en drøm ble de varslet om at de ikke måtte vende tilbake til Herodes, og de tok en annen vei hjem til sitt land.*

Herodes følte seg truet, kunne en ny konge utfordre makta han hadde? Han hadde, med svært vikarierende motiv, bedt vismennene komme tilbake til ham for å fortelle hvor de fant barnet.

De tok en **annen vei** tilbake til sitt hjemland. Det er jo en detalj, men en ganske viktig detalj. De skulle styre utenom Herodes. Men det kan være en grunn til: De hadde funnet veien fram. De hadde fulgt stjernen til det sted der barnet var. De hadde gått inn i huset. De hadde funnet ham som de ville tilbe og hylle. Deretter var det **umulig å gå samme vei** som de var kommet.

Deres liv var **forandret**. De hadde gått fra overtro til Jesustro. Fra astrologi til teologi. De vise menn hadde gått fra visdommen de hadde med seg fra Østen, til *Guds dårskap er visere enn menneskene, og Guds svakhet er sterkere enn mennesker* for å si det med Paulus i 1.Kor 1,25.

De vise menn hadde fått en **ny livsretning**. De skulle hjem for å leve og virke der de hørte hjemme. Men de gikk en annen og ny vei. Livskursen var lagt om, orienteringspunktene var nye. Målene var forandret. Slik går det med alle som oppsøker Jesus og tilber ham som konge og frelser!

-is-

SØNDAGSSKOLEN Jesus til barna

Velkommen til søndagsskole!

Våren 2019

20. januar kl. 17

G17 på Nes menighetshus
(gudstjeneste med søndagsskole og felles kveldsmat)

3. februar kl. 11

Søndagsskole i kjellerstua på Nes menighetshus

3. mars kl. 11

Karnevalgudstjeneste i storsalen på Nes menighetshus
(lov å kle seg ut!)

24. mars kl. 17

G17 på Nes menighetshus med søndagsskole

7. april kl. 11

Familiegudstjeneste i Nes kyrkje

28. april kl. 17

G17 på Nes menighetshus med søndagsskole

12. mai kl. 11

Søndagsskole i kjellerstua på Nes menighetshus
(følg med på evt endring av sted)

VELKOMMEN også på KRIK familiemesse følgende datoer
på Nes menighetshus kl. 17.00:

24. februar, 17. mars og 26. mai

Lik Facebooksiden vår for mer info!

Søndagsskolen i Sauherad og Nes

Kirka skal skape trygge rom

Skremmende mange barn og unge opplever, eller har opplevd, seksuelle overgrep. Dette er handlinger som vil prege barnet hele livet. Aud Sunde Smemo ønsker at kirka skal være et sted for trygghet og helbredelse. Men for alle er dette en helbredelse som tar lang tid.

Presten

Aud Sunde Smemo er prest i Domkirken i Kristiansand. Det har hun vært i 17 år. Før det var hun prest i fem år i Bardu i indre Troms. Hun er oppvokst i Sogndalen ved Kristiansand, og har sin presteutdannelse fra Menighetsfakultetet.

-Jeg har alltid brukt mye tid til sjelsorg, det har vært en åpen dør inn til mitt kontor. Gjennom det har jeg blitt kjent med mange mennesker, også mennesker som har opplevd seksuelle overgrep. Gjennom disse samtalene har jeg skjønnet viktigheten av å løfte dette inn i gudstjenesten, i bønner og ritualer. Det kan være med på å lindre og helbrede. En kvinne sa det så sterkt at gjennom at hun fikk høre om de overgrep som var blitt utført mot henne, hadde hennes Gudsbylde kommet på plass.

Overgrepet

-De som forsker på disse tingene sier at ca. 60.000 barn i Norge lever med vold i nære relasjoner. Hvert år anmeldes det ca. 2.000 voldtekter, og i omtrent 350 av disse er den fornærmede under 14 år. Når det gjelder seksuelle overgrep har man forskjellige definisjoner, men uavhengig av disse definisjonene er det mellom 6 og 36 % av jentene og mellom 1 og

Aud Sunde Smemo er prest i Domkirka i Kristiansand.

15 % av guttene som har vært utsatt for overgrep. Det betyr at i de fleste skoleklasser, konfirmantgrupper, trosopplæringsstiltak eller gudstjenester er det sannsynligvis én eller flere som har opplevd overgrep. I tillegg kommer alle dem som har vært utsatt for fysisk eller psykisk vold. Det er skremmende mange mennesker som går rundt og føler seg truet.

-Hvis noen forteller om overgrep som pågår er det en plikt for alle å melde dette. Da oppheves taushetsplikten. Det ligger i sakens natur at

dette kan skape mye bråk, men det må man tåle. Har man mistanke om at barn utsettes for vold eller overgrep så skal man sende bekymringsmelding til barnevernet.

-Det er ødeleggende for et menneske å bli utsatt for seksuelle overgrep, det skaper store og dype sår. Og det skaper sår på identiteten, særlig når overgrepene skjer når man er barn, og når det skjer i nære relasjoner. I tillegg til angst og depresjon fører det ofte til opplevelse av ensomhet. Man blir redd for nærhet, redd for å knytte nye relasjoner. Det igjen kan føre til at man isolerer seg. Noen greier ikke å gå i bade-drakt, eller være lettkledd. Noen tør ikke danse. Alle former for intimitet er vanskelig, det kan for eksempel være lovsang-møter med dempet belysning og stor fysisk nærhet.

-I møte med mennesker som har vært eller er truet ser man ofte at rollene endres. «Det var min skyld, det var jeg som var skitten, skyldig og fristende». Barn har et enormt behov for at deres omsorgspersoner skal være gode mennesker. Når de ikke er det, tar barnet på seg skylda. Det gjelder i forhold til foreldre, eller det kan gjelde en betrodd voksenperson, som en for eksempel en kristenleder. Når jeg tar skylda så går den andre fri. Skam er også et stort tema: jeg er annerledes, skitten, veldig liten og helt verdiløs.

-For mange kan det være rett og godt å anmelde overgrepene til politiet. Det er med på å plassere skylden der den hører hjemme. Samfunnet kan også være med å bære

byrdene den enkelte er påført. Samtidig aksepterer jeg selvfølgelig hvis noen ikke orker å anmelde. I alt er det viktig at man snakker sant og tydelig om det som har skjedd: du var offeret, det var den andre som gjorde det, - og som har all skyld. Ved å plassere skyld kan man sakte nærme seg en gjenvinning av selvrespekt og verdighet. Og kanskje, for noen, kan man komme dit at man kan greie å kvitte seg med offerrollen.

Hjelp

-Møte med utsatte mennesker skal og må være preget av trygghet og grenser. Lytt til det som blir sagt, men spør aldri etter detaljer. Det er å invadere den andres liv. Bli gjerne berørt, enten det er gjennom sinne eller tårer, vis empati! Å fortelle om overgrep er som å hoppe utfor et enormt stup. Da må man bli tatt imot, - igjen og igjen. Der viktig å gjøre avtaler om nye møter og samtaler slik at man ikke opplever at man blir overlatt til seg selv, men at man blir fulgt videre på veien. Mange trenger oppfølging fra lege eller helsevesen, da kan det være godt å ha noen som følger med dit. Samtidig er det viktig å sette grenser: «du kan ikke ringe meg hver kveld, men kanskje én gang i uka. Vi kan ikke være sammen hver dag, men kanskje én dag i måneden». Klare grenser er med på å skape trygghet. Det kan være lett å la seg rive med, la medfølelsen få styre. Men det å være grenseløs kan bli en måte å legge stein til byrden.

-Ingen skal bære byrdene alene, vi skal være et fellesskap der vi bære sammen, sier Aud Sunde Smemo.

-Ingen skal bære byrdene alene, vi skal være et fellesskap der vi bære sammen. Min oppfordring er at man begynner å snakke om det man har opplevd, enten det er for lenge siden eller det er nylig. Å fortelle til ett menneske kan lindre litt etter litt. Sårene vil alltid være der, men byrdene kan bli lettere å bære. Det krever stor mot av den truede å fortelle, og det krever at man blir tatt imot på en god måte av en person som lar seg berøre og som er villig til å være der, - lenge. Jeg har sett mange ganger at utsatte mennesker kan få det bedre. Det harde mørket de bærer inni seg blir litt mindre hardt. Når man deler noe kan det føre til at smerten slipper taket, litt etter litt.

Kirkas oppgave

-I strategidokumentet for Den nor-

ske Kirke står det at vi skal skape trygge rom. Det er alle menigheter forpliktet på. Jeg tror at det blant annet betyr at vi må jobbe med å utvikle et språk for å snakke om makt, grenser og seksualitet. Vi må ha en bevissthet rundt dette med å skape trygge rom.

-Ord som skyld og soning kan lett bli vanskelige ord når bakgrunnene er en barndom og oppvekst med overgrep. Det at vi snakker om det kan være med på å lindre noe av smerten. Møte med disse menneskene har gjort meg til en ambassadør, en som skal snakke saken til dem som har oppleve det grusomme. I de siste årene har vi også inkludert voldsutsatte mennesker. Konsekvensene i livet, og i troen, er mye likt for mennesker som har opplevd overgrep eller dem som har erfa-

ringer med vold i nære relasjoner, sier Aud Sunde Smemo i en samtale med Helsing.

-Når vi er på konfirmantleir: er det noen veldig stille konfirmanter, noen som er nesten usynlig. Eller er det noen som er helt grenseløs i sin adferd, noen som har en svært seksualisert oppførsel i møte med de andre på leiren eller i gruppa. Noen kan ha en «skam-stemme», - en stemme helt uten kraft. Noen kan grue seg for å legge seg om kvelden, de får ikke sove, de er på vakt hele tida. Det er viktig å tenke det verste. Så kan det være andre årsaker, det må man finne ut av.

-Det er viktig å se den enkelte, og gjennom det skape tillit. Det betyr ikke at man oppnår at mennesker begynner å fortelle der og da. Men kanskje kan man skape tillit på en slik måte at mennesker ved en senere anledning kan komme tilbake for å fortelle. «Hvorfor var det ingen som så» blir jeg stadig spurt. Kanskje er vi så redd for å se spøkelser, eller for å gjøre det ukoselig, at vi ikke har sett eller turt å spørre: Hvordan har du det?

-Jeg tror det kan ligge legedom i å få være en del av et fellesskap der jeg blir tålt som den jeg er, - med all min smerte. Det kan være en bibelgruppe eller ei vennegruppe i menigheten, der jeg kan fortelle igjen og igjen det jeg ønsker å fortelle. Og her snakker jeg om langsom legedom, dette er en prosess over år.

-I forhold til Gudstroen kan mange ting bli vanskelige, kanskje først og fremst det som har med tilgivel-

se å gjøre. Det har nok vært en del uklok forkynnelse om tilgivelse. Det finnes ting som ikke kan og ikke skal tilgis. Her kan man påføre et nytt, og denne gangen, åndelig overgrep. Målet er ikke at man skal tilgi, men at man kommer til en akseptasjon av det som har skjedd, for så å leve videre med den aksepten. Det forkynnes ofte at Gud ser alt og hører alt. Det kan være vondt å høre. Hvis han har sett og hørt, hvorfor har han da ikke stoppet det. Har han sett alt så har han også sett meg naken, skitten og fornedret.

-Jeg ønsker å løfte dette fram i gudstjenesten. I forbønnen ber jeg alltid for dem som har opplevd overgrep. Det har jeg aldri fått negative tilbakemeldinger på. Men jeg fikk et spørsmål om hvorfor jeg ikke ba for den som har vært eller er utsatt for vold. Så nå gjør vi det også. Mange av Bibelens tekster handler om overgrep og voldtekter. Flere av kvinnene i Jesu ættetavle var utsatt for grusomme handlinger. Hvorfor skal vi tie når Bibelen snakker? Folk må få gjenkjennelse til eget liv gjennom gudstjenesten. De må få oppleve at det kristne fellesskapet har plass for dem, og at Gud har plass for dem. Gud ser ikke på meg med et skampåførende blikk, han er på min side, han er sint på den som gjorde dette mot meg. Jesus valgte avmektighet i stedet for allmektighet. For han var det krenkede mennesker, utsatt for vold og tråkka på, som han kom for å møte.

-is-

Helsing for 50 år siden

294 lesere

ga sin gave til driften av Helsing 1968. Til sammen ga de 3724 kr. Selv om det kom inn mer i fjor, vil vi takke for god hjelp i år også. Takk til alle som har tatt sin del av det økonomiske ansvaret.

Også i dette nummeret står det en lang liste over folk som har gitt sin gave i januar. Når vi i dag legger ved en **postgiroblankett** til gaver 1969, tenker vi selvsagt ikke på dem som alt har gitt sin gave i år – de skal bare ha dobbel takk fordi de gjorde det uoppfordret.

Men vi tenker på de årlige, trofaste givne som nå får en liten påminnelse om at vi alt er kommet langt inn i et nytt år.

294 lesere er bare femteparten av de 1500 som får bladet. Vi er sikker på at i alle fall en femtepart til vil gi sin del om de tenker over at det koster fem tusen kroner hvert år til papir, trykking og porto. Studér regnskapet i dette nr. av Helsing.

Det står fremdeles fast at bladet deles ut til alle husstander i prestegjeldet.

Hilsen **bladnemda**.

Nesodden kvinneforening

hadde festlig samvær på Gvarv skole 5. januar. Gvarv kv.f. var innbudt. Tord Lindheim holdt andakt og fortalte fra sin reise til Israel og lærer Malme leste utdrag fra Marin Luther Kings taler.

FORMIDDAGSTREFF på Nes menighetshus

På alle Formiddagstreff er det andakt, god servering, og god tid til å prate med hverandre. Noen ganger er det åresalg, andre ganger kollekt. Behov for skyss kan ringes til Nes menighetshus (tlf. 35 95 52 34) fra kl. 09.30 på treffdagen.

Tirsdag 12. februar 2019 kl. 11.00 – 13.00

Prosjekt Øst-Afrika på Sagavoll folkehøgskole forteller om *Sjef i eget liv* - et ettårig utdanningsprogram blant annet i Tanzania, for ungdom i alderen 13 – 19 år som ikke har tilgang til skole. Åresalg til inntekt for prosjektet.

Fra Sagavolls studietur til Øst-Afrika.

Tirsdag 26. februar 2019 kl. 11.00 – 13.00

Pastor, sanger og humorist Trygve Wikstøl holder andakt, synger og forteller: *I skjemt og alvor, - med og uten gitar.*

Trygve Wikstøl.

Tirsdag 12. mars 2019 kl. 11.00 – 13.00

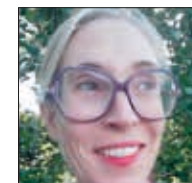
Kirkemusikerne i Bø, **Grete Hasselgård Sele og Rolf Axselsen Lie** forteller med ord og toner om livet til salmedikter Lina Sandell.

Lina Sandell (1832 – 1903)

Tirsdag 26. mars 2019 kl. 11.00 – 13.00

Teolog **Ellen Hageman** kåser: *De frigjorte hender*. Om kvinners arbeid før og nå og hvorfor Jens Stoltenberg tok feil. Musikk ved Bruno Hageman. Åresalg.

Ellen Hageman

Nytt kirkeår

Første søndag i advent startet et nytt kirkeår. Det ble feiret med familiegudstjeneste i Sauherad kirke.

Ingelin tente det første lyset i adventskransen.

Sindre dramatiserte fortellingen om møtet mellom Josef og engelen.

Barn fra 4-årsklubben og søndagsskolen sang. Fireåringene fikk også sin Kirkebok.

Aktivitetsplan for Bo- og Aktivitetscenter «STUGO»

Februar 2019

* «Kurs i nettbrett, PC/mobiltelefon»: Mandag kl. 09.30 - 11.00:
Innføring i bruk av nettbrett/PC og mobil. Alt fra å søke på nett, behandle bilder, lese mail m.m. Ta med deg eget, eller så kan du låne av Aktivitetssettret når du er på kurs! Kurset vil gå kontinuerlig hver mandag- Så her er det bare å møte opp!

* Aktivitet med studenter fra BØ: Mandag kl. 11.15 - 12.00:
Lavterskel tilbud. Treningen blir tilpasset funksjonsnivået. Bevegelse, styrke og balanse i fokus.

* «Håndverksted for Eldre»: Tirsdag kl. 10.30 – 12.30:
Frivillighetsarbeidet blir arrangert av Kreative Kari Nauff sammen med Karin Cintelli. Her blir det alt fra Mosaikk, trolleig, decoupage, stofftrykk m.m. Dette er ett gratis tiltak, men har du «saker og ting» liggende som ikke er i bruk? - ta det med deg på håndverkstedet- her kommer det til nytte. (Utgår når det er «lyst på livet»)

* KaffeStugo: Tirsdag, onsdag og fredag kl.10.30:
Salg av dagens godbit. Ta gjerne med deg venner / familie på kafebesøk.

* «Lyst på livet»: Tirsdag 19. februar kl.10.30:
blir det livskafe igjen. Lyst på livet skal gi livskvalitet gjennom å påvirke vaner og mønstre- gi opplysning om trygghet, egen helse og skape sosialt nettverk. Tema denne tirsdagen er «God mat- God helse»

*Bingo: Onsdag og fredag kl. 11.45:
Tallspill - dette koster 10 kr pr brett, vi spiller tre omganger – her er det full fokus på å få en og to rekker- som gir gevinst.

*Andakt: Torsdag 21. februar kl. 10.30:
Andakt med sang og musikk av diakon/prest og organist.

* Møtepunkt aktivitet «Quizhjørnet»: Torsdag kl. 10.00:
Fokus på det mentale og sosiale - hjernetrim i fokus. (Utgår når det er andakt)

* Pensjonistmøte: Torsdag 21. februar kl. 14.30 Pensjonistforeningen inviterer til fellesmøte. Her blir det aktivitet, sang og interessante forelesninger m.m , foreningen kommer en gang i måneden- Ønsker nye og gamle medlemmer er hjertelig velkommen.

*Gla`trim: Torsdag kl. 11.15-12.00:
Bevegelsesglede etter musikk- du kan være med uansett begrensinger. Aktivitet som gir energi og glede. Treningen ledes av aktivitetsleder.

Livsproblemet og Kjærligheten

Alt oppleves øyeblikkelig for første gang og helt uforberedt. Som om en skuespiller trådte inn på scenen uten en eneste prøve noensinne. Men hva kan livet være verdt, når den første prøven på livet allerede er livet selv?

Alle mennesker er idealister og kan ikke være noe annet, om vi med idealisme mener tilfredsstillelse av behov som er spesifikt menneskelige og som hever seg over organismens fysiologiske behov. Forskjellen er bare at den ene idealisme er en god og adekvat løsning, mens den andre er dårlig og ødeleggende. Bestemmelsen av hva som er godt og dårlig må gjøres på grunnlag av vår viten om menneskets natur og lovene som styrer dens vekst.

Av Ibrahim el-Hajj

Mennesket blir revet løs fra den primære sammenheng med naturen som karakteriserer dyrets tilværelse. Mennesket er både fornuft og fantasi og innses dermed at det er ensomt og atskilt, maktesløst og uvitende, og at dets egen fødsel og død henger sammen med tilfældigheter. Mennesket kunne ikke orke en slik tilstand ett sekund med mindre det kunne finne nye bånd til sine medmennesker som erstatter de gamle, instinkt-regulerte bånd. Mennesket - i alle tidsaldre og kulturer - står overfor det samme problem: hvorledes det skal overvinne sin adskilthet, hvorledes det skal nå frem til en gjenforening, hvorledes det skal sprengre individualitetens snevre sirkel og gå opp i en transcendent enhet. Problemet er det samme for den primitive huleboer, for nomaden som gjeter sin buskap, for den egyptiske bonde, for den fønikiske kjøpmann, den romerske legionær, den japanske samurai, og for den moderne kontorist. Problemet er det samme, for det har den samme kilde og den samme bakgrunn: den menneskelige situasjon, betingelse for den menneskelige eksistens.

Sagt med andre ord: Mennesket er

begavet med bevissthet, det er liv som er seg selv bevisst. Det kan se seg selv og sine medmennesker, det er klar over fortiden og kan se hvilke muligheter fremtiden innebærer. Denne bevisstheten om seg selv som en separat enhet, bevisstheten om hvor kort dets eget liv er, om at det fødes uten selv å ha villet det og dør mot sin vilje, at det vil dø før sine elskede, eller de først, bevisstheten om sin egen ensomhet og isolasjon, om sin hjelpeløshet overfor naturens og samfunnets krefter, alt dette gjør menneskets isolerte, adskilte tilværelse til et uutholdelig fengsel.

Selv om alle menneskets fysiologiske behov ble tilfredsstilt, ville man oppleve sin tilstand av ensomhet og individualisering som et fengsel man måtte bryte ut av for å bevare mental sunnhet. Den sindsyke person har overhodet ikke klart å få i stand noen tilknytning og er fengslet, selv om han ikke sitter bak lås og slå. Nødvendigheten av å forene seg med andre levende mennesker og ha forhold til dem er en betingelse for ikke å bli sindsyk. Dette behovet står bak alle fenomener som har med alle slags intime forbindelser mellom mennesker å gjøre, og med alle lidenskaper som kalles kjærlighet i videste betydning av ordet.

Det er mange måter å oppnå en slik sammenheng på. Mennesket kan forsøke å bli ett med verden ved å underkaste seg for en person, en gruppe, en institusjon.. På den måten overkommer den enkelte sin individuelle ensomhet og blir en del av noe større enn seg selv. En opplever da sin identitet i forbindelse med makten som en har bøyd seg for. En annen mulighet for å overkomme atskillelse ligger i motsatt retning: mennesket kan søke å forene seg med verden ved å ha makt over den, ved å gjøre andre til en del av seg selv, og på denne måten heve seg over sin individuelle eksistens ved å dominere.

Det felles element i både underkastelse og herredømme er tilknytningens symbiotiske natur. Begge berørte personer har mistet sin integritet og frihet; de lever på hverandre og av hverandre. De tilfredsstiller sin trang til nærhet, men lider samtidig av mangelen på den indre styrke og selvtillit som ville kreve frihet og uavhengighet. De er videre konstant truet av den bevisste eller ubevisste fiendtlighet som gjerne oppstår i et symbiotisk forhold. Realisering av trangen til underkastelse eller til å herske bringer aldri tilfredsstillelse. Hver trang har sin egen dynamikk. Uansett hvor mye underkastelse eller herredømme (eller eiendom eller berømmelse) man tilstreber, oppnår man ikke noen følelse av identitet og sammenheng. Det endelige resultat av disse lidenskaper er nederlag. Det kan ikke bli annerledes; for disse lidenskaper ødelegger følelsen av integritet selv om de tar sikte på å oppnå en følelse av samhørighet. En person som drives av noen av disse lidenskaper, blir faktisk avhengig av andre; i stedet for å utvikle seg selv som individ, blir han avhengig av dem han enten bøyer seg for eller dominerer.

Det er bare én lidenskap som tilfreds-

stiller menneskets behov for samhørighet med verden slik at man samtidig oppnår en følelse av integritet og individualitet, og det er kjærlighet.

Kjærlighet er samhørighet med noen eller noe utenfor en selv, mens man vel å merke bevarer sitt eget jeg atskilt og integrert. Det er en opplevelse av deling og fellesskap som tillater full utfoldelse av ens egen indre aktivitet. Opplevelsen av kjærlighet opphever behovet for illusjoner. Det er ingen grunn til å fortregne bildet av den annen person eller av meg selv siden selve opplevelsen av fellesskap og kjærlighet tillater meg å heve meg over min egen individualiserte eksistens, mens jeg samtidig opplever meg selv som forvalter av de aktive krefter som kjærligheten rommer. Det avgjørende er den spesielle egenskap ved kjærligheten, ikke objektet. Kjærligheten ligger i opplevelsen av menneskelig solidaritet med våre medskapninger som rommes i den erotiske kjærlighet mellom mann og kvinne, i morens kjærlighet til barnet og også i kjærligheten til en selv som et menneske; den ligger i den mystiske opplevelsen av samhørighet. Når jeg elsker, er jeg ett med alle, og like fullt er jeg meg selv, et enestående, atskilt, begrenset, dødelig menneske. Kjærligheten blir nettopp født og gjenfødt av polariteten mellom adskilthet og samhørighet.

Kjærlighet er et aspekt av den produktive holdning: den aktive og skapende tilknytning til medmennesker, til seg selv og til naturen. I tankens verden kommer denne produktive holdning til uttrykk gjennom bruk av fornuften for å mestre verden. Når det gjelder atferd kommer den produktive holdning til uttrykk i arbeids-utfoldelse, med kunst og håndverk som det typiske. I følelsenes verden blir den produktive holdning uttrykt gjennom kjærlighet som er opp-

levelsen av samhörighet med en annen person, med alle mennesker og med naturen samtidig som man bevarer sin egen integritet og uavhengighet.

I kjærlighetsopplevelsen inntreffer det paradoks at to personer blir ett samtidig som de forblir to. Kjærlighet i denne forstand er aldri innskrenket til én person. Kan jeg bare elske én person og ingen annen, hvis min kjærlighet til en person gjør meg mer fremmed og fjern overfor min neste, kan jeg saktens være tiltrukket av denne personen på hvor mange måter som helst. Men det er ikke kjærlighet. Kan jeg si: «Jeg elsker deg», sier jeg «jeg elsker hele menneskeheten i deg, alt som lever; jeg elsker også meg selv i deg».

Egenkjærlighet i denne betydning er det motsatte av selviskhet. Det siste betyr bare at man er begjærlig opptatt av seg selv i mangel av virkelig kjærlighet til seg selv. Kjærlighet gjør meg paradoksalt nok mer uavhengig fordi den gjør meg sterkere og lykkeligere - likevel gjør den meg i den grad til ett med den elskede person at individualitet for øyeblikket synes å være utvisket. I kjærligheten opplever jeg «jeg er deg», deg - den elskede person, deg - den fremmede, deg - alt levende. I kjærlighetsopplevelsen ligger det eneste svaret på å være menneskelig. Her ligger den mentale sunnhet.

Innstilling at ingenting er lettere enn å elske, er fremdeles den vanlige oppfatning til tross for overveldende bevis på at det motsatte er tilfellet. Det finnes neppe noe annet menneskelig foretagende som innledes med så svimlende håp og forventning, og som allikevel så regelmessig mislykkes - som et kjærlighetsforhold.

Med produktiv kjærlighet følger bestandig et helt nettverk av holdninger: **Omsorg, Ansvar, Respekt og Kunnskap.** Elsker jeg, viser jeg også omsorg,

det vil si at jeg aktivt opptatt av den annens vekst og lykke; jeg er ikke tilskuer. Jeg er ansvarlig, det vil si at jeg møter hans behov, både de han kan gi uttrykk for og de han ikke kan gi eller ikke gir uttrykk for - de siste er viktigst. Jeg respekterer ham, etter den opprinnelige betydning av *re-spicere*, det vil si at jeg ser ham slik han er, objektivt og ikke fortegnet av mine ønsker og angstfornemmelser. Jeg kjenner ham, jeg har trengt gjennom overflaten hans til kjerne i hans vesen og knyttet meg til ham fra min kjerne, og ikke fra periferien av mitt eget vesen.

Er kjærlighet en kunst? Da krever den også innsikt og innsats. Eller er kjærlighet en lystfølelse, som man ved et «lykketreff» kan være så «heldig» å oppleve? Jeg går ut fra det første, mens de fleste mennesker i våre dager utvilsomt tror det siste. Hvis vi ønsker å lære å elske, må vi gå frem på samme vis som når vi ønsker å lære en hvilken som helst annen kunst, f.eks. musikk, malerkunst, legekunst eller bygningskunst. Opplæringsprosessen kan hensiktsmessig inndeles i to elementer: den ene er å mestre teorien, den annen å mestre praksis. Men bortsett fra teori og praksis, trenges der en tredje komponent for å bli mester innen hvilken som helst kunst - den må være det viktigste av alt for en i denne verden, å mestre den må være vårt høyeste mål. Dette holder stikk for musikk, medisin, håndverk - og for kjærlighet. Og kanskje forklarer dette også hvorfor menneskene i vår kultur så sjelden prøve å lære seg denne kunst. Til tross for at de så åpenbart mislykkes, til tross for deres dypfølte kjærlighets-hunger, blir nesten alt betraktet som viktigere enn kjærlighet: suksess, prestisje, penger, makt - nesten all vår energi settes inn for å oppnå disse ting, og nesten ingenting for å lære oss kunsten å elske.

Huskeliste for 2019!

Når du tilbereder din frokost
tenk på andre
(glem ikke duenes mat).

Når du starter dine "kriger"
tenk på andre
(glem ikke de som søker fred).

Når du betaler vannets regning
tenk på andre
(de som dier fra skyene).

Når du vender tilbake til ditt hus
tenk på andre
(glem ikke teltenes folk).

Når du legger deg og teller stjernene
tenk på andre
(de som ikke har et sted for å drømme).

Når du befrir deg med metaforene
tenk på andre
(de som har mistet sin rett å snakke).

Når du tenker på andre
tenk på deg selv
(si: Om jeg er et stearinlys i mørket).

Ibrahim El-Hajj

Utdanning, forskning og samfunnsutvikling

Kristian Bogen er pro-rector på Universitetet i Sørøst-Norge. Det er Norges nyeste universitet, og har fire fakultet og åtte forskjellige studiesteder. Som pro-rector skal Bogen først og fremst arbeide med å utvikle universitetets forhold til lokalsamfunnet, myndigheter og næringsliv.

Kristian Bogen (63) vokste opp på Akkerhaugen. Sitt første skoleår hadde han på skolen på Reset, med Hans Bergheim og Reidar Aavik som lærere. Han husker godt Bergheim flere ganger måtte sende barna hjem fordi de ikke greide å få opp varmen i klasserommet. Andre klasse gikk han på Haukvik skole, med Sigrud Bergane Tangen som lærer. -Vi hadde nokså «ovale friminutt», så vi la gjerne i vei oppover mot Ryntveit, Bråkånsrud og Landsverk. Når Sigrud syntes vi hadde vært borte lenge nok hadde hun en skikkelig fløyte som hun blåste i! Fra tredje klasse gikk jeg på den nye Akkerhaugen skole. I ettertid skjønner jeg at jeg har vært med på en skolehistorisk begivenhet i Sauherad. Jeg gikk til konfirmantundervisning hos presten Gunnar Hartberg.

-Etter folkeskolen fikk vi tre valg. Da var ungdomsskolen kommet på Gvarv, og vi kunne flytte dit og gå 7. klasse én gang til. Eller vi kunne gå over på Framhaldsskolen. Jeg valgte det tredje alternativet: realskolen. For meg ble det på Notodden. De fleste av skolevennene mine valgt ungdomsskolen, så det var et tøft

Kristian Bogen er pro-rector på universitetet i Sørøst-Norge.

valg. Men jeg tror det var riktig for meg. Etter tre år på realskolen gikk jeg på gymnaset i Bø. Etter militæret flytta jeg til Oslo for å studere. Jeg studerte språk, og tok hovedfag i engelsk. Hovedfagsoppgaven handlet om amerikansk kultur og historie. Jeg tok også norsk, kunsthistorie og pedagogikk.

I 1983 begynte Kristian Bogen som lektor på videregående skole i Porsgrunn. Det var vanskelig å få jobb, og han søkte mange stillinger rundt om på Østlandet. Men det ble på Vallemyskolen i Porsgrunn de ville ha ham, og han flyttet til Skien. - I nærmere 35 år har jeg hatt forskjellige jobber her på Kjølnes,

med unntak av fire år da jeg jobbet på BI i Oslo, forteller Kristian Bogen til Helsing.

Da Handelshøyskolen BI skulle utvide med flere studiesteder ble Kristian rektor for Telemark og Vestfold, og han var også med på å etablere studiested i Kristiansand. I 1987 fikk han Fulbright-stipend, og i ett år forsket og studerte han i Minnesota i USA. Da han kom hjem fortsatte han som ansatt på BI. I 2006 besluttet institusjonen å legge ned de fleste av studiestedene ute i distriktet. Kristian Bogen ble da konserndirektør i ledelsen for BI i Oslo. Da arbeidet han særlig med bedriftsintern opplæring.

I 1994 ble de fire høyskolene i Telemark (Porsgrunn, Bø, Notodden og Rauland) slått sammen til én høyskole. I mange år valgte de ansatte sin rektor, men fra 2011 var det styret som tilsatte rektor, og Bogen fikk stillingen. - Vi jobbet mye med en strukturreform, det skulle være færre og større organisasjoner. Det var en klar bestilling fra vår eier: staten. En strukturmelding sa at man fikk for lite igjen for pengene som ble brukt på høyere utdanning. Det var for mange og for små institusjoner og fagmiljø. Vi jobbet mye med å slå høyskolen i Telemark sammen med universitetet i Agder. Det lyktes vi ikke med, det var mye motstand, særlig fra universitetsmiljøet i Kristiansand. Vi tok derfor kontakt med høyskolene i Buskerud og Vestfold, og høyskolen i Sørøst-Norge ble etablert i 2016. Og fra mai i 2018 er vi Universitet i Sørøst-Norge!

-Det er flere grunner til at det er viktig å være universitet. For det første dreier det seg om konkurransesituasjonen: vi konkurrerer om studenter, fagfolk og eksterne midler. Når vi sender søknader nasjonalt og internasjonalt om midler er det en ubetinget fordel å være universitet. Høyskolesystemet er noe særnorsk, og har lite status ellers i Europa. Ofte er det slik at når vi søker etter midler så gjør vi det sammen andre universitet ute i verden. For det andre er det kommet skjerpede forskrifter og lover til forskeraktivitet. Det er krav til antall med doktorgrad og antall profesorer. For å møte disse kravene må man være en ganske stor institusjon. I dag er det få høyskoler igjen, hele landskapet for høyere utdanning er endret. Det er en utvikling som er drevet fram og initiert av dem som eier oss: staten. Det går nok mot at alle høyskolene etter hvert blir til universitet.

-I dag har de forskjellige studiestedene inne universitetet i Sørøst-Norge ingen selvstendighet. Hele universitetet er én organisasjon. Organisasjonen ledes av et rektorat bestående av rektor og pro-rector. Universitetet har et styre som ledes av Rune Nilsen, og rektor forholder seg til, og rapporterer til, styret.

Universitetet i Sørøst-Norge har fire fakultet, og disse går på tvers av studiestedene. Alle fakultet skal være representert i alle de tre fylkene som universitetet dekker. Hvert fakultet ledes av en dekan. Under hvert fakultet kan det være flere in-

stitutt. På studiestedet i Bø er det tre fakultet som er representert:

- Fakultet for humaniora-, idretts- og utdanningsvitenskap
- Fakultet for teknologi, naturvitenskap og maritime fag
- USN Handelshøyskolen

-Dette har vært en tøff prosess, med ganske mye smerte, men sakte og sikkert går det seg til. Alternativ er at vi råtner på rot. Vår fremste oppgave å være et universitet som er attraktiv for studenter og fagfolk.

-Min oppgave som pro-rector er å være stedfortreder for rektor. Ellers jobber jeg mye med en regional forankring av universitetet gjennom utvikling av samarbeidet med lokale myndigheter og næringslivet. Dette gjelder for universitetet som helhet, og for de enkelte studiestedene. Vi kan se på det at vi har åtte forskjellige studiesteder som en utfordring, men denne utfordringen må vi jobbe med at skal bli vår styrke. Det kan vi få til gjennom et tettere samarbeid med de lokale myndighetene og næringslivet.

-Videre må vi styrke profilen til hvert enkelt studiested. Bø har vært, og er, viktig, men det er vesentlig med en stadig videreutvikling. Universitetet skal speile de stedene vi er tilstede. Det er derfor viktig for campus Bø å jobbe med sine egenskaper, karakteristikker og historikk, at de forholder seg til landbruk og frukt-næring i distriktet og til friluftsliv og bærekraftig turisme. Vi må «folkelig-gjøre» universitetet, det har kanskje et litt for opphøyet bilde i man-

-Vår fremste oppgave å være et universitet som er attraktiv for studenter og fagfolk, sier pro-rector Kristian Bogen.

ges øyne. Vår oppgave er å utdanne, forske og ha en utviklingsrolle i samfunnet. Dette er en klar bestilling både fra staten, lokale myndigheter og næringslivet. Vi skal ikke være en teoretisk høyborg, men et arbeidslivsorientert studiested. Vi har den tradisjonen med oss, blant annet ved at vi utdanner blant annet sykepleiere og vernepleiere. Men det er viktig at vi hele tiden er bevisste sammenhengen mellom utdanning og arbeidsliv. Ting skjer fort i vår tid. Omstillinger og endringer, digitalisering og teknologisk utvikling, og modernisering av tjenesteyting, stiller oss på stadig nye utfordringer. Dette må vi være med på, samtidig som vi skal være et sted for etisk og verdimeslig refleksjon. Det er viktig for samfunnet og for demokratiet.

-Vi skal forberede unge mennesker på en lang yrkeskarriere, ved å gi faglige ferdigheter, klokskap og verdimeslige holdninger. Det er

utvikling. Her er det mye å gå på. I vår del av landet er det for liten del av befolkningen som har høyere utdanning, sier pro-rector Kristian Bogen.

Kunnskap, og ny kunnskap, avler

utvikling. Her er det mye å gå på. I vår del av landet er det for liten del av befolkningen som har høyere utdanning, sier pro-rector Kristian Bogen.

-is-

Universitetet i Sørøst-Noreg (USN) er Noregs nyeste universitet! Vi er det fjerde største av Norges ti universitet med over 18.000 studenter og rundt 1.600 tilsette.

USN tilbyr profesjonsorientert og arbeidslivsretta utdanning, forskning og kunnskapsformidling med høy internasjonal kvalitet.

Som student hos oss har du fleire valmoglegheiter med heiltid, deltid, studiestadbasert og nettbasert studietilbod. I tillegg tilbyr USN ei rekke etter- og vidareutdanningar.

Du møter innovative undervisningsformer og utfordrande studiar tett kopla til samfunnets krav og behov. Hos oss lærer du å mestre eit samfunn og arbeidsliv i endring.

Du har moglegheit til å studere anten i Buskerud, Vestfold eller Telemark. USN er lokalisert i Bø, Drammen, Horten (studiestad Vestfold), Notodden, Porsgrunn, Kongsberg, Ringerike og Rauland.

USN har stor breidde i studietilbodet på bachelor-, master- og doktogradnivå fordelt på følgende fakultet:

- Fakultet for helse- og sosialvitenskap
- Fakultet for humaniora-, idretts- og utdanningsvitenskap
- Fakultet for teknologi, naturvitenskap og maritime fag
- USN Handelshøyskolen

Høgskulen i Sørøst-Noreg blei danna 1. januar 2016, da Høgskulen i Buskerud og Vestfold fusjonerte med Høgskulen i Telemark. Den 4. mai 2018 vedtok Kongen i statsråd at høgskulen skulle bli eit universitet.

USN blir leia av rektor Petter Aasen.

Kjelde: USNs Heimesider

KIWI mini pris
KJØP KJAPT, KJØP TRYGT, KJØP BILLIG

vitusapotek+
3810 Gvarv
Telefon 35 95 54 34

RØRLEGGERMESTER HELGE KISFOSS A/S
Telefon: 995 15 155

RØRLEGGEROPPDRAG I SAUHERAD, BØ OG NOTODDEN

- *VI TOTAL-FORNYER DERES BAD
- *SERVICE PÅ RØR OG ARMATUR
- *BRØNNPUMPER MED UTSTYR
- *AVLØPS RENSEANLEGG
- *VARMEANLEGG

TA GJERNE KONTAKT FOR TILBUD!

NORSJØARKITEKTER AS
Strannavegen 460 3810 Gvarv tlf 35955600
post@norsjoarkitekter.no
www.norsjoarkitekter.no

Nyt et godt måltid hjemmelaget mat
ALT I UMLEVERING AV SELSKAPSMAT

Aarnes Kafeteria as **Gunnars Selskapsmat**
3810 GVARV - TLF. 35 95 57 33

Lions julepakker 2018

Lionsklubben i Sauherad har i flere år laget julepakker til familier og enkeltpersoner i Sauherad. Klubben skaffer seg inntekter med dugnadsarbeid som har blitt brukt til slike julegaver.

Dette året var klubben vår så heldig at vi fikk en stor gave fra Gjen-sidigestiftelsen slik at det ble flere pakker enn tidligere. Pakkene ble fordelt gjennom kommunens omsorgstjeneste så vi vet ikke hvem som får pakker, men vi får vite om det er barnefamilier, barnas alder eller om det er enslige. Da kan vi tilpasse innholdet litt etter det. Vi håper at mottakerne har glede og nytte av gavene våre. Vi kan også forsikre alle om det våre medlemmer gleder seg over å kunne gi slike gaver.

Hilsen Thorleif,
president i Sauherad Lions.

Pakkegjengen skapte litt kaos i førjulshandelen på KIWI, Gvarv.
Fra venstre: Anne Ragne Fosse, Anne Karin Fosstveit, Unni G. Hansen og Gunhild Lønheim.

TRENGER DU NOEN Å SNAKKE MED?
Ring eller skriv. Vi er her. Alltid. kirkens-sos.no

SOS MELDING
SOS CHAT
KIRKENS SOS

Nyhetsbrev om kirkebygging i Mustamäe i Tallinn

Godt nytt år, kjære venner!

I dette brevet vil jeg fortelle om gode nyheter om kirkebyggingen. I januar 2018 avsluttet vi den første delen av byggingarbeidet, det vil si: vi bygget ferdig alt det ytre og ved byggingen. Det kostet 2,1 millioner Euro. Vi hadde samlet inn ca. 200.000 Euro både fra Norge, Finland og Estland, og i tillegg fikk vi støtte fra Tallinn by på 1,65 millioner Euro. For å betale ned alle regninger var vi i tillegg nødt til å ta opp et lån i banken på 200.000 Euro. I januar 2018 hadde vi brukt opp alle økonomiske ressurser og dermed måtte vi stoppe byggingen. Det eneste vi gjorde i 2018 var at vi plantet trær og busker for at det skulle se fint ut rundt kirken. Nå var det bare å vente og be til Gud at han ville gi oss mulighet til å bygge videre.

I slutten av november ble det endelig bestemt at EELK (Den Estiske Lutherske Evangeliske Kirke) vil få noen millioner i kompensasjon for en stor katedral i sentrum. Dette har politikerne diskutert i 20 år, og det synes å være en uendelig sak. Men da vi trengte det mest, ble saken avgjort, og vi fikk en stor sum av de pengene som ble gitt til EELK – 1 million Euro! Pengene ble overført i midten av desember. Dette var en flott julegave! Nå kan vi begynne å bygge videre allerede i denne januar!

Er det ikke helt fantastisk?! For ti år siden var det et helt umulig prosjekt og mange tenkte at vi var litt gale da vi begynte å snakke om et eget kirke-

bygg for åtte år siden. Nå står kirken der, og arbeide fortsetter. Gud har vært utrolig god mot oss. Det er nok store planer Han har med Mustamäe, mye større enn vi klarer å se for oss i dag.

Samtidig vil Gud at det ikke skal være veldig lett. Velsignelse går hånd i hånd med utfordringene som krever tillit og trofasthet i bønn og håp.

Det er kjempestort at vi har fått én million, men vi mangler fortsatt en god del. Byggeprisene har steget 11% siden vi lagte vårt budsjett og det vil si at med den millionen som vi akkurat har fått, kan vi ikke komme så langt at vi kan flytte inn. Vi mangler fortsatt 350.000 for at vi kan innvie kirken. I og med at vi har 200.000 gjeld i banken som vi må betale, har vi bare 800.000 Euro av den millionen vi nettopp har fått.

Med 800.000 kommer vi ganske langt, men rommene blir ikke klare for innflytting. All kommunikasjon blir klare: elektrisitet, vann, sanitæranlegg og oppvarming, men det er imidlertid ingen brytere, stikkontakter, lamper, og veggene er umalt, og byggingen blir

ikke ferdig nok for å få brukstillatelse. Det er mulig at noe av arbeidet kan gjøres frivillig, men det må vi diskutere mer med byggefirmaet. Hvis det en noen som er interessert til å komme for å gjøre enn frivillig innsats, så ber jeg om at de sender en e-mail hvor du skriver hvor mange vil komme, og hvilke spesialister er det blant de som kommer. Dette må vi avtale godt og konkret med byggefirmaet.

Altså for å flytte inn mangler vi fortsatt 350.000 Euro og dette bør vi samle inn til sommeren hvis vi vil bli så mye ferdig at vi kan flytte inn til høsten. Kommunehuset der vi leier lokaler idag skal med stor sannsynlighet rives til høsten. Bydelen bygger seg et nytt hus og det blir ferdig allerede til denne våren. Det betyr at vi er nødt til å flytte ut senest høst 2019. Vi håper veldig at vi kan fortsette menighetsarbeidet i den nye kirken, ellers blir det veldig vanskelig å drive arbeidet slik som vi gjør i dag. I det nye kommunehuset finnes ikke lokaler som vi kunne bruke, og det hadde blitt dobbelt så dyrt hvis vi måtte betale husleie på et nytt sted, og kommunale avgifter i kirken samtidig.

Hvis vi klarer å finne de 350.000 Euro til sommeren, kan vi gjøre ferdig offentlige rom i første etasje, for så å flytte inn til høsten. Det vil si vi kan gjøre ferdig:

- 1) kirkesalen (ikke inkludert alteret, døpefonten og kirkebenker, det kommer i tillegg)
- 2) entréen og gangen foran kirkesalen, toaletter i første etasje
- 3) spisesalen (ikke inkludert møbler og kjøkken)
- 4) kontorer (ikke inkludert møbler)
- 5) alle dører, men uten dørlister

Når den delen blir ferdig kan vi gjøre alt arbeid som vi gjør nå og enda mer. Barnehage, kjøkken og underetasje kan vi godt bygge etterhvert som vi får mulighet til. Dermed trenger vi veldig deres hjelp til å samle inn 350.000 til sommeren. Vi gjør vårt beste her i Estland for å samle inn penger: vi har hatt kollekt på gudstjenester for kirkebygging en gang i måneden og flere gir ekstra med bankoverføring hver måned. Vi prøver også å få noen byggematerialer i gave fra byggefirmaer, og ber for at Gud vil velsigne vårt innsats.

Hjertelig takk på forhånd for all støtte og forbønn!

Gud velsigne dere!

Hilsen
Tiina Klement, prest

Kontonummeret til kirkebygging:

EELK Mustamäe Maarja Magdaleena kogudus
EE241700017003221206
SWIFT: NDEAEE2X

Adr: Tammsaare tee 135, Tallinn

KRAFTTAK FOR SANG

ET RIKERE LIV, ET RIKERE LAND GJENNOM SANG!

Vår beste dag!

Andre søndag i dette nye året gjorde 30 bygdefolk eit nytt «Krafttak for sang» i Sauherad, ved å møte opp i Fjoset på Eoju Bygdetun og synge sammen frå boka «Sang i Norge».

Som museumstyrar og forsangar var eg gledeleg overraska over at så mange kom og gav uttrykk for at dette hadde dei venta på. Mange av oss hadde opplevd Skule-sangboka til Mads Berg og fant igjen gamle kjære sanger i den nye «Sang i Norge», samtidig som vi oppdaga nyare sanger med tekstar vi ønska å synge. Vi sang heile 25 sanger på denne første allsangkafeen og her er meir å velge frå med over 500 sanger i boka.

Ein av ønskesangane som blei foreslått var eit av dei vakraste dikta etter Erik Bye (1926 – 2004); Vår beste dag. Ein velklingande tekst prega av visdom og varhet, med djup respekt for livet og menneske. Melodien er laga av Jon Rosslund. Sangen blei utgjeve på albumet Støv og stjerner i 2003. På nett kan ein høre Erik Bye synge sangen sjølv.

Sangen blei opprinneleg skrive til Hjemmet for Døve (nå Stiftelsen Signo) sitt hundreårsjubileum, og blei fyrste gong oppført med eit orkester bestående av døve musikantar, noko som gjorde stort inntrykk på Erik Bye. I denne sammenheng får teksten større meining, når kvart vers startar med å beskrive lyd eller tone frå noko som vi som hører heller ikkje kan høre, men som alle kan oppleve med dei sansar ein har: Kom å lytt til lyset –

Kom å lytt til dypet – Kom å lytt til mørket.

For oss som fekk synge denne sangen sammen nå på første Allsangkafe, blei det til ettertanke i møte med eit nytt år med 365 ubrukte dagar framfor oss; Mangt skal vi møte og mangt skal vi mestre! Dagen i dag den kan bli vår beste dag! Me kjenner det latinske uttrykket *Carpe diem*, opprinneleg frå eit gammalt dikt av romeren Horatius i verket Odes. Heile verselinja er slik; *Carpe diem quam minimum credula postero*, som tyder, Grip dagen, stol så lite som mogleg på den neste.

Derfor: syng litt kvar dag og sett gjerne av dei neste søndagane til Allsangkafe: 10. februar, 10. mars og 31. mars kl. 17–19.

Velkommen til syngande og lyttande godt folk!

Venleg helsing, Jorid Forsangar

VÅR BESTE DAG

Kom og lytt til lyset når det gryr av dag!
Solen løfter sin trompet mot munnen.
Lytt til hvite sommerfuglers vingeslag:
Denne dag kan bli vår beste dag.
Stien som vi gikk i går er like ny,
hemmelig som ved vårt første morgengry.
Mangt skal vi møte og mangt skal vi mestre!
Dagen i dag den kan bli vår beste dag.

Kom og lytt til dypet når vi ror mot land!
Hør maneten stemmer sine strenger.
Løfterik er tonen i et fiskevak:
Denne dag kan bli vår beste dag.
Fjorden vår er like ny og blå og blank.
Blikket ditt er fritt og ryggen like rank!
Mangt skal vi møte og mangt skal vi mestre!
Dagen i dag – den kan bli vår beste dag.

Kjære lytt til mørket når vår dag er gått.
Natten nynner over fjerne åser.
Mangt har dagen skjenket oss i stort og smått,
mer, kan hende, enn vi har forstått.
Månen over tun og tak er like ny,
men tier stille om vårt neste morgengry!
Mangt skal vi møte og mangt skal vi mestre!
Dagen i morgen skal bli vår beste dag!

Erik Bye

Gvarv og Gunheim Misjonsforening

har møte på Nes Menighetshus:
Mandag 4. februar kl. 18.00
Mandag 4, mars kl. 18.00

Du er hjarteleg velkommen!

Du er velkommen til SUNDS BEDEHUS Sangkveld

Fredag 1. februar
Fredag 1. mars
Fredag 29. mars
Fredag 26. april
Fredag 24. mai

På sangkveldene er det andakt, mye sang og musikk, kaffe
og kaker og åresalg.
Sangkveldene starter kl. 19.00.

Evangelievennene og Sunds Normisjon ønsker alle velkommen!

TIPS OM STOFF TIL HELSING

Redaksjonen for HELSING er glad for å få meldinger og tips om ting vi kan skrive om. Det kan være arrangement, historiske steder, personer som har gjort eller opplevd spesielle ting... Lista er lang, vi er interessert i så mye.

Men vi ber om at de som kontakter oss om stoff gjør det under fullt navn. Vi vil ikke reflektere over ideer som kommer anonymt.

Ivar Solbu
redaktør

HVOR ER DETTE?

Rett svar på side 77

GRENLAND FAMILIEKONTOR

Schweigaardsgt. 11, 3717 Skien

Åpningstid: kl. 08.00 – 15.00, mandag til fredag

Telefonvakt kl. 10.00 – 14.00 (onsdag kl. 10.00 – 11.30)

Telefon: 35 50 58 70

e-post: grenland.familiekontor@bufetat.no

Hjemmeside: www.familieliv.no

FAMILIEVERNKONTORET ØVRE-TELEMARK

Brøløsvengen 51, 3840 Seljord

Kontor i Seljord, Notodden og Rjukan

Timebestilling skjer til kontoret i Seljord hver dag mellom kl. 08.00 og 15.00.

Telefon: 35 06 88 50

e-post: familiekontoret.ovre.telemark@bufetat.no

Hjemmeside: www.vestfam.no

Sammenslåing

Kommunesammenslåingen mellom Sauherad og Bø til Midt-Telemark kommune vil og spåvikte organiseringen av Den norske kirke. Det vil fortsatt være to sokn: Bø sokn og Sauherad og Nes sokn, men det blir ett fellesråd: Midt-Telemark kirkelege fellesråd. Fellesrådet har ansvar for blant annet økonomi, personalforvaltning, bygg og anlegg og kir-

kegårdsforvaltningen. Soknerådene vil ha ansvaret for menighetsarbeidet i de to soknene. Det blir to kirkesenter: ett på Bø-haugen og ett på Nes menighetshus.

For å bli bedre kjent med hverandre, og for å finne gode løsninger for framtida, var kirkestabene i Sauherad og Bø samlet på Lien Fjellgard i Svartdal helt i slutten av november.

Foran: Dagne Mo (kontorfullmektig i Bø), og Bruno Hageman (kantor i Sauherad og Nes)

2. rekke: Ivar Solbu (diakon i Sauherad og Nes), Håkon M. Mæland (kirketjener i Bø), Martin Stærk (kirkeverge i Bø og prosjektleder for sammenslåingen), Anders Høibø (kirketjener i Sauherad og Nes), Grete Hasselgård Sele (korleder og trosopplærer i Bø), Anne Gjører (trosopplærer i Sauherad og Nes), Anne-Inger Lunner (sokneprest i Sauherad), Per Johan Norvik (kirketjener i Bø) og Håkon Holtar (kirketjener i Bø).

Bak: Trond Magnus Haugen (kirkeverge i Sauherad og Nes), Kjetil Nyhus (kirketjener i Sauherad og Nes), Kristian Gothus Køhn (prest i Bø 80%) og prest i Sauherad og Nes (20%)) og Signe Vreim Østtveit (trosopplærer i Bø).

Innfelt: Axel Bugge (sokneprest i Bø) og Rolf Axelsen Lie (kantor i Bø).

Skifte av soknerådsleiar

På siste møte før jul blei Lillil Bergan takka av som soknerådsleiar. Ho ga stafettpinnen vidare til Tora Skjerkholt Aarnes, som saman med nestleiar Målfrid Nygård Laskemoen skal leie soknerådsarbeidet det siste året i denne valgperioden.

Lillil held fram som «menig» soknerådsmedlem dette siste året. Men kjenner vi ho rett så blir ikkje engasjementet noko mindre sjølv om ho ikkje lenger er leiar. Lillil har vist stor omsorg for «alt og alle» som

leiar. Med det meiner eg alle bygg anlegg og alt anna soknerådet har ansvaret for. Men minst like mykje omsorg har ho for oss som jobbar i kyrkja, for alle frivillige og alle som har eit nært eller meir distansert forhold til Kyrkja.

Vi takkar Lillil for jobben ho har gjort og ser no fram til å samarbeide med Tora.

*Trond Haugen
kyrkjeverje i Sauherad*

Lillil Bergan fikk takk og blomster av nyvalgt leder Tora Skjerkholt Aarnes.

Nordagutu Sambruksanlegg

Hvis du ønsker å leie Nordagutu Sambruksanlegg til selskaper, møter eller lignende, ta kontakt med: Malin Gampedal, tlf. 480 83 346
Tor Moen, tlf. 476 72 067

Leiepriser:

- Sal, vestibyle og kjøkken: **kr. 1.500,-** med vask
- Vestibyle, møterom og kjøkken: **kr. 450,-** med vask

Program for Bø og Sauherad Hagelag 2019

Møtestad: Frivilligsentralen i Bø kl 19.00 der ikkje anna er oppgitt.

Torsdag 7. februar:

Bokashi, ein 3-trinns rakett til næringsrik kompostjord, ved Anette Nordheim Fredly.

Torsdag 7. mars:

Dyrking av grønnsaker og urter ved Erling Furunes. Dette foredraget vil danne bakgrunnen for møtet 29. august: «Korleis bruke og utnytte avling frå kjøkkenhagen»

Torsdag 4. april:

Oldemors stauder, ved Tellef Lund. Møtet er på Bø Prestegard kl 19.00. Dette foredraget vil vi bruke som bakgrunn til å etablere ei Hagegruppe for Prestegardshagen i Bø. Der vil me prøve å få til eit samlingspunkt der me i tillegg til å jobbe i hagen fokuserar på det sosiale med kaffekos i hagen, hageprat, erfaringsutveksling, bytte av planter og litteratur etc. etc.)

Lørdag 11. mai:

Planteloppemarked på Bø Torg fra kl. 11.00 til kl. 14.00.

Torsdag 6. juni:

Familedag på Evju Bygdetun, Sauherad. Med inkludering av alle nasjonar i mat, sang, leik og aktivitetar. Dette arrangementet er knytta til Grønne Midt-Telemark samarbeidet.

Søndag 16. juni:

Bø og Sauherad Hagelag inviterer til hagefest i Prestegardshagen i Bø fra kl. 13.00.

Søndag 25. august:

Åpen gard på Evju Bygdetun, Sauherad. Samarbeid mellom Bondelaga i Bø og Sauherad og Sauherad bygdekvinneleg. Mat og dyr på tunet.

Torsdag 29. august:

Korleis bruke og utnytte avling fra kjøkkenhagen, ved Iselin Jakobsen. Møtet er på Evju Bygdetun kl. 19.00.

Torsdag 12. september:

Vårglede med blomsterlauk, ved Tommy Tønsberg.

Torsdag 3. oktober:

ÅRSMØTE med foredrag om formering av planter. Dette er også 1. møte i eit kurs om temaet. Seinare blir det kurskveldar om: Frø - såing, prikling og herding, stiklingar og avleggere, deling av planter og samling av frø.

Torsdag 14. november:

“Tannverk, høns og hekseri.” ved Roger Halvorsen.

Her vil du få både kunnskap og inspirasjon! Møta er åpne for alle og etter foredraget blir det servert kaffe og kaker med tid for ein god prat og hyggeleg sosial samvær.

Sjå og www.facebook.com/bosauhage og www.bosauhage.no.

Her legg me meir detaljert informasjon om møter og arrangement som kjem og litt bilder og referat fra det som har vært. På facebook-sida vår kan du sjølv skrive innlegg, legge inn bilder eller søke om hjelp og råd fra andre hageinteresserte.

Husk å støtte oss med Norsk Tippings GRASROTANDEL.

Grønne Midt-Telemark. Det er eit samarbeid mellom Telemark botaniske forening, Sauherad Bygdekvinneleg, Midt-Telemark sopp- og nyttevekstforening, Evju Bygdetun, Bærekraftig liv i Bø og Bø og Sauherad hagelag. Me har etablert heimeside <https://gronne-midt-telemark.no/> og facebook-side www.facebook.com/gronnkultur der du kan finne informasjon om grønne arrangement og aktivitetar.

Glaucidium palmatum, har ikkje fått norsk namn, men oversatt fra engelsk er det japansk skogsvalmue

Sauherad Historielag

Bygdekveld med tema Murukleiven og lokal historie

Idunshall tirsdag 5. februar kl. 18.30.

Medvirkende:

Ove Eriksen, med foredrag om Murukleiven, basert på bok om Murukleiven.
Alf Tveit, felespel.

Kaffi og kaker.

Av bokomslaget kan vi lese:

Murukleiven er en historisk roman basert på de virkelige hendelser Tov Murukleiv fra Heddal opplevde fra 1808 til 1814: fra å være en ustraffet musketerer ble han en mafia - lignende forbryterhøvding.

Romanen følger Murukleiven i nødsår med sult og krig og hans møter med dusørjegere, lypsje gjenger og danskekongen brutale straffemetoder og forhatte anstalter. Hans turbulente liv fører han inn og ut av fengsler i Norge og Sverige - med ulike kvinner ved sin side.

Gjennom Murukleivens historie, betraktes det norske samfunnet fra de undertrykte side i årene som ledet fram til 1814.

Ove Eriksen er utdannet cand. mag med fagene psykologi, kriminologi og pedagogikk. Han har vært NRK- journalist i over 30 år.

Alf Tveit har vunnet landskappleiken i felespel to ganger. Han er nå bosatt på Gvarv.

Inngangspenger kr 100,- (inkl. kaffe og kaker)

Arr.

Sauherad Historielag

Huskomiteen for Idunsvoll.

Logoen er en kalligrافي av Marie Klever.
Motivet er fra sagnet om Sigurd Fåvnesbane.

Formål for Sauherad historielag:

§ 1 Sauherad Historielag har som formål å arbeide for interesse og forståelse for kommunens historie fra første tid til i dag.

§ 2 Innlei kultursoga for Sauherad er skriven, vil ein arbeide for eit best mogleg kjeldegrunnlag for denne, primært gjennom munnleg tradisjon

ÅRSMELDING FOR 2018

Styret og annen representasjon for 2018:

Eivind Lønheim (leder), Ole Thor Ripegut (sekretær), Peder Rekkedal, Toril Knutson, Kirsti Hegna og Nils Olav Haugen. Varamedlem: Birgit Norendal. Torstein Fosstveit er kasserer.

Torstein Fosstveit er representant til arbeidsgruppa for Sauherad lokalhistoriske arkiv. Eivind Lønheim er også med i arbeidsgruppa. Historielaget er medlem i Sauherad kulturnettverk og medlem av Landslaget for lokalhistorie.

Forrige årsmøte var onsdag 14. februar 2018 på Gunheim skule. Øystein Rian, professor emeritus UIO holdt et meget interessant foredrag om de lange linjer i Sauherads historie.

Styremøter og andre møter

Det har vært nok et aktivt år med 9 styremøter med i alt 60 saksnummer. I tillegg kommer arbeidsmøter, komite- og utvalgsmøter.

Medlemmer og æresmedlemmer

Tallet på medlemmer pr 31.12.2018 er 89. Historielaget har nå 1 æresmedlem: Bjørn Holta. Telemarkskanalens regionalpark er medlem av Sauherad historielag.

Kontakt med medlemmene og formidling av lokalhistorie:

Denne kontakten ivaretas ved å informere om aktiviteter i Menighetsbladet «Helsing». Sauherad Historielag har fast spalte med artikler og bilder av kulturminner i Bø Blad. Slike legges også på Facebook-sida «Sauherad før og nå» og på Riksantikvarens database www.kulturminnesok.no og www.lokalhistoriewiki.no. Historielaget har egen heimeside www.sauheradhistorielag.org der det er lagt ut enkelte artikler om Sauherads historie og noen lenker til digitaliserte bøker om lokalhistorie fra Sauherad og Midt-Telemark.

Også i 2018 fortsatte serien i Helsing om nedlagte bedehus og foreningsarbeidet i Sauherad. Historielaget har vært representert med stand på Sauheraddagene, Norsk Eplefest og Jul på Evju. Sauherad Historielag arrangerte tur til Valebø tirsdag 18. september med svært godt fram møte. Vi fikk orientering om Valebø kirke, fangeleiren «Russerleiren» og bygda.

Styrearbeid og saker – der mange saker går igjen på flere av styremøtene som prosess:

a) Kulturhistorie for Sauherad.

Initiativet som Sauherad Historielag tok 2017 for å sette i gang arbeidet med en kulturhistorie for Sauherad, resulterte i bevilgning på kr. 500.000, godkjent i Sauherad kommunestyre 13 desember 2018. Med dette grunnlaget hadde arbeidsgruppa første møte mandag 7 januar for å starte arbeidet for å realisere bokprosjektet i løpet av 2020 til en antatt total kostnad på kr. 1 million.

Følgende personer er med i arbeidsgruppa: Hans Olav Sauar (kommunens representant), Eivind Lønheim, Torstein Fosstveit (Sauherad lokalhistoriske arkiv), Jorid Vale (Evju Bygdetun), Guro Fosstveit (Nes og Saude bygdetunlag), Astrid Hofsrud Roe (Sauherad Bygdekvinne lag) og Peder Rekkedal (sekretær). På grunnlag av forprosjektet som resulterte i søknaden til kommunen, ble det laget en brosjyre for prosjektet som ble sendt til alle husstander i kommunen.

b) Bok om Bratsbergbanen

TAKSERING

Tenker du på salg, kjøp eller refinansiering av eiendom?
Kontakt oss for en seriøs og rask levering.

Type eiendommer: Bolig, fritid, forretning, landbruk og tomter.

Kontor: 35 95 65 00 • Mobil 907 84 247 • E-post: oddvard@byggogtakst.no • Hjemmeside: www.byggogtakst.no

b) Bok om Bratsbergbanen

Etter markeringen av Bratsbergbanen 100 år i 2017, tok Sauherad Historielag initiativ til skriving av bok om byggingen av Bratsbergbanen og betydningen den har hatt for industrien i Telemark og utviklingen av Sauherad. Vi etablerte etterhvert et samarbeid med NIA (Norsk industriarbeidermuseum) v/Trond Aasland, og vi har søkt ulike instanser og kommuner om støtte til bokprosjektet. Etter at Sauherad kommune bevilga penger til kulturhistorieprosjektet, har Sauherad Historielag gjort avtale med tidligere journalist i Varden Helge Songe om skriving av boka. Historielaget vil delta i redaksjonskomite og bidra med kildemateriell og kontakter.

c) Verneplan for kirkegårdene i Sauherad og Nes.

Dette viser seg å være et omfattende arbeid, men planen nærmer seg ferdigstilling og skal fullføres våren 2019.

d) Kulturhistoriske informasjonstavler

Det er satt opp tavler i Gamlegata ved Gvarv Bakeri og på jernbanestasjonen, ved Hørte Dampfarveri og på Evju Bygdetun. Flere tavler er under arbeid, bl.a. ved begge kirkene, ved Bloms løkke og ved Myllargutparken/Holtakvenna på Akkerhaugen.

e) Sauheradkalenderen 2019

Kalenderen blir utgitt i samarbeid med Nes og Saude bygdetunlag og er trykt i et opplag på 500.

f) Demonveggen i Sauherad kirke

Kunsthall Oslo har fotografert veggen og laget en praktbok som ble presentert i Sauherad kirke under høsttakkefesten 30 september med et interessant foredrag som er gjengitt i Helsing. Historielaget har bevilget 1/3 av kostnaden på kr. 8000, det samme som Soknet og Evju Bygdetun. Boka blir oppbevart på Evju Bygdetun og vi har fått tilgang til de digitale bildene.

g) Midt-Telemark Museum.

Det er etablert en felles organisasjon stiftet av Bø Museum, Bø Prestegard, Evju Bygdetun, Hørte Dampfarveri og Sauherad Historielag for å samordne ressursene våre innen forvaltning og formidling av kulturarven vår.

h) Restaurering av Holtakvenna i Myllargutparken ved Akkerhaugen

Akkerhaugen Vel har stått for restaureringsarbeidet av Holtakvenna som nå kan brukes til maling av korn. Historielaget har bevilget i alt kr. 16 000 til informasjonsvirksomhet (tavler-bilder-arrangement).

i) Veinavn i Sauherad:

Den nye kommunen kan ikke ha like veinavn, og noen veier må derfor skifte navn. Historielaget er høringsinstans og vi får stadig spørsmål.

Styret vil takke for godt samarbeid med medlemmene, andre interesserte og organisasjoner vi har aktiviteter sammen med. Gvarv, 8. januar 2019

Eivind Lønheim, Ole Thor Ripegut, Kirsti Hegna, Nils Olav Haugen, Peder Rekkedal, Toril Knutson og Birgit Norendal (vara)

Sauherad Historielag

inviterer

til åpent årsmøte på Akkerhaugen skole

Tirsdag 19. februar 2019 kl. 18.00

SAKLISTE:

Årsmøtesaker med årsmelding, regnskap, planer og valg

1. Godkjenning av innkalling og sakliste.
2. Valg av møteleder og sekretær.
3. Oversikt over medlemmer på møtet.
4. Informasjon om innkomne forslag.
5. Årsmelding for 2018.
6. Regnskap for 2018.
7. Arbeidsprogram og budsjett for 2019.
8. Valg.
9. Åpen post

Kaffepause

Etter pause vil vi ha program om arbeidet med Kulturhistorie for Sauherad. Alle husstandar i Sauherad skal ha motteke brosjyre med nærmare omtale av bokprosjektet. Rett før jul løyvde Sauherad kommune kr. 500.000 til prosjektet som del av budsjettet for 2019. På årsmøtet vil vi gå gjennom arbeidsplanen og legge opp til diskusjon om ulike tema.

Arbeidsgruppa for bokprosjektet er i full gang med framdriftsplanen, og målet er at boka skal bli ferdig hausten 2020.

Medlemmene i arbeidsgruppa er: Hans Olav Sauar (kommunens representant), Eivind Lønheim, Torstein Fosstveit (Sauherad lokalhistoriske arkiv), Jorid Vale (Evju Bygdetun), Guro Fosstveit (Nes og Saude bygdetunlag), Astrid Hofsrud Roe (Sauherad Bygdekvinneleg) og Peder Rekkedal (sekretær).

Kl. 21.00 Avslutning

Forslag til saker til behandling på årsmøtet må sendas styret innan 7 dagar før årsmøtet.

Styret i Sauherad historielag:

Eivind Lønheim, Ole Thor Ripegut, Kirsti Hegna, Toril Knutson, Peder Rekkedal og Nils Olav Haugen

Redd Barna Sauherads julemesse 2018

Sauherad musikkorps har spilt på Redd Barnas julemesse i svært mange år.

Julemessa ble arrangert på Idunsvoll/Sauherad sambruksanlegg lørdag 1. desember 2018. Mange sambygdinger koset seg med hyggelig samvær, litt mat og drikke i vår lille kafé.

Ved salgsbordet var det salg av diverse håndarbeider og hjemmelagede julekaker. Loddkjøpet gikk strykende, både ved loddsalget for Hovedlotteriet og ved Lynlotteriet. Barna hadde sitt eget lille lotteri, i form av Lykkehjulet. Ved hver spinning av hjulet ble det gevinst. Gjennom dagen var det underholdning, med musikk og sang.

Redd Barnas medlemmer jobber i forkant med julemessa mesteparten av høsten, men vi har også mange støttespillere. En del stiller opp på messedagen, mens mange bidrar med håndarbeider og kaker til salgsbordet. Næringslivet er også en

Ordfører Mette Haugholt takket Redd Barna Sauherad for stor innsats.

Ungdommer fra det nystartede PRESS på Notodden presenterte aktuelle saker på julemessa.

Jorid Vale og Bruno Hageman hadde med sangere fra Sauherad kulturskole.

god støttespiller i form av gaver til lotteriet. Omsetningen for julemessa 2018 kom på ca. kr. 98.000,-

Ordføreren i Sauherad Kommune Mette Haugholt var til stede på julemessa, samt ungdommer fra nystartet PRESS på Notodden, som er ungdomsorganisasjonen til Redd Barna. De presenterte seg og fortalte

oss litt om saker de var opptatt av.

Med dette vil vi få takke alle som stilte opp for å hjelpe oss med arrangementet av årets julemesse. På denne måten hjelper dere oss å hjelpe barn, nasjonalt og internasjonalt.

Med hjertelig hilsen og takk
Redd Barna Sauherad

Redd Barna

Medlemsmøte og årsmøte Redd Barna Sauherad 2019

12. februar 2019: Medlemsmøte på Sagaplant kl. 19.00

5. mars 2019: Årsmøte på Sagaplant kl. 19.00

Alle interesserte er hjertelig velkommen på våre møter.

For mer informasjon:

kontakt leder Gunhild Kleven Ripegotu tlf.: 907 68 778

For Redd Barna Sauherad
Wenche Skotner
St.medlem

KONFIRMAN* 2020

i Sauherad og Nes sokn?

Konfirmasjonsdatoer i 2020:

Sauherad kirke lørdag 2. mai
Nes kyrkje lørdag 9. mai

NB!

Konfirmasjonsleiren på Gjennestad gartnerskole i Vestfold,
blir i uke 32, fra 5. til 10. august 2019.

Dette er bestemt av prostirådet i Øvre Telemark.

Informasjonsskriv og møte om konfirmasjonsopplegg, alternativt
opplegg kommer i mars/april.

Anne-Inger Lunner
Sokneprest i Sauherad og Nes sokn

NORSJØ SAG OG HØVLERI a/s

3810 Gvarv
Tlf. 35 95 54 50 • Fax. 35 95 51 38
Epost: office@norsjosag.no
Trelast - Bygningsartikler

Ønsker du hjelp til gravstell?

Vi tilbyr stellavtale for
1.300 kr pr år.

Ta kontakt med kirkekontoret!

www. *Fimex.no*

Utstyr til frukt og bær dyrkere

olav@fimex.no
Telefon 957 07 000

Holtanklinikken AS

Folkestadvegen 12, 3802 Bø

Tannleger - Tannpleiere - Spesialister

- Generell tannbehandling og avansert kirurgi
- Spesialistteam i tannkjøttsykdommer
- Tannimplantat og implantatprotetikk utføres med stønad fra HELFO
- Ingen henvisning for å komme til spesialister

Tlf: 35 06 10 50

EVENTYRMOST

Vant 1. og 2. premie
i NM 2016

Åpent etter kl. 17.00

Velkommen innom!

Karine & Anders
Nyhusvingen 28, Tlf. 909 40 728

Velkommen!

Vårgaven 2019

Tusen takk til alle som ga penger til Helsing i 2018!

I 2018 kom HELSING ut med 9 nummer, og med totalt 688 sider. Vi planlegger 9 nummer også i 2019. Vi får mye positiv tilbakemelding på innholdet i bladet. Stoffet favner bredt, og mange finner noe de liker å lese. Bladet distribueres til alle husstander i Sauherad og Nes, omtrent 1950 husstander. Det Lions Club Sauherad som distribuerer bladet. Omtrent 410 blad sendes til utflyttede sauheringer med Posten.

Vi har stor frimodighet når vi ber bladets svært mange lesere, både her i bygda og utenbygds, om å gjøre bruk av denne giroen, slik at vi kan fortsette bladets gode utvikling. Helsing har to hovedinntektskilder: gaver og annonser. Vi oppfordrer også foreninger og lag som bruker bladet for å informeres om sine aktiviteter om å gi gode gaver.

Vi har ført opp en frivillig kontingent på kr. 300,- Beløpet på giroen kan selvfølgelig forandres, både oppover og nedover. **Penger kan sendes på denne giroen, eller på VIPPS ved å søke opp Helsing eller #97925**

Takk for at du vil hjelpe oss slik at vi også framover kan utgi et omfangsrikt og godt menighetsblad.

Med hilsen Ivar Solbu
redaktør

Kvittering

Innbetalt til konto

2675 51 18949

Beløp

300,-

Betalerens kontonummer

Blankettnummer
6353512562

Betalingsinformasjon

GIRO

Betalings-
frist

Underskrift ved girering

Vårgaven 2019

Betalt av

Betalt til

HELSING
Kirkekontoret
Postboks 4
3834 Gvarv

Belast
konto

Kvittering
tilbake

Kundeidentifikasjon (KID)

Kroner

Øre

Til konto

Blankettnummer

300

<

>

2675 51 18949

<6353512562>

JOKER NORDAGUTU

VELKOMMEN TIL EN TRIVELIG HANDEL HER HOS OSS.

Vi tilbyr utkjøring av varer

NETTHANDEL
nettbutikk.joker.no

Dere kan selvfølgelig også ringe oss,
sende mail for bestilling av dagligvarer.

ÅPNINGSTIDER

Mandag-fredag: 09:00 – 20:00
Lørdag: 09:00 – 18:00
Søndag: 10:00 – 19:00

Nordagutuvegen 662
3820 NORDAGUTU
Tlf. 35 95 97 20

joker.nordagutu@joker.no

- Klassisk akupunktur
- Triggerpunktbehandling
- IMS (Intramuskulær stimulering)

MEMBER AV
AKUPUNKTURFORENINGEN
www.akupunktur.no

Bøgata 28, 3800 Bø // Tlf. 473 96 166

GARDSBUTIKKEN er åpen hver dag 08 - 20

Norges beste eplemost
honning • geléer • syltetøy • saft
marmelade • granskuddsirup
pesto • olivenolje • balsamico
gaveartikler

Nyhusvegen 9, 3810 Gvarv
Tlf. 4040 4787
www.nyhuusgard.no, FB

Søndag 3. februar 2019

MISJONSDAG

- KL. 11.00: Gudstjeneste i Nes kyrkje**
- Preken ved Silje Sjøtveit
 - Takkoffer til menighetens misjonsprosjekt i Bangkok i Thailand

- KL. 16.00: Misjonsfest på Nes menighetshus**
- Andakt ved Anne-Inger Lunner
 - Informasjon om misjonsprosjektet ved Grete Vestby
 - Musikkinnslag
 - Servering
 - Misjonsoffer

Menighetens misjonsutvalg ønsker alle hjertelig velkommen!

Sauherad diakoniforening

innbyr til en trivelig kveld på Nes menighetshus torsdag 28. februar 2019 kl. 18.30 der temaet blir

«Rusomsorg med tur, mestring og opplevelser som metode»

Vi møter: **Signe Haukvik Haugen**, fra Akkerhaugen, daglig leder for Frelsesarmeen rusomsorg i Asker og Bærum, **Tine Bøhren**, miljøarbeider og erfaringskonsulent, samt Kilimanjarofarere, **Jan Tore Wold**, frivillig deltaker på Stedet Sandvika og i tillegg Maratonløper og sangfugl.

De vil snakke om det å dele et fellesskap og bruke tid sammen mot å nå et mål og hva dette gjør med fysisk og psykisk helse, samt det å gå veien ut av rusproblematikk. En del av Frelsesarmeens verdigrunnlag er å jobbe grensesprengende i troen på at enkeltmenneske kan nå sine mål.

De vil også bidra med litt sang og musikk.
Beverting og åresalg.
Årsmøtsaker

Vi ønsker alle hjertelig velkommen!

Signe Haukvik Haugen (nr. to fra venstre) sammen med medvandrere på toppen av Kilimanjaro.

Sauherad adventistkirke er en menighet i vekst

Guds ord står over mennerskers teorier

Bengt Fjellberg har nå vært pastor i adventistkirken på Nordagutu i to og et halvt år. Det er en menighet med ca. 80 voksne medlemmer og 40 barn. Hver lørdag er det bønnemøte, bibelstudium og gudstjeneste i lokalene som tidligere var Nordagutu skole.

Bengt Fjellberg ble født i Stavanger i 1970. Da han var tre år, flyttet familien til Lillesand - på grunn av farens jobb. Foreldrene var ikke aktive i noen menighet, men de var heller ikke motstandere av kristendommen. – Det hendte at vi gikk i kirka i jula, forteller Bengt til Helsing. – Jeg hadde en trygg og god oppvekst. Jeg ble døpt som liten, og det vart helt naturlig for meg å bli konfirmert i Den norske kirke. Jeg hadde jo hatt kristendomsundervisning på skolen, og jeg har alltid trodd på Gud. Samtidig opplevde jeg ikke at konfirmantundervisninga utfordret meg til å forstå hva det egentlig handlet om.

Adventistpastoren karakteriserer ungdomstida som en helt normal ikke-kristen oppvekst. Både tobakk og alkohol var en del av det. – Etter videregående skole begynte jeg å studere for å bli ingeniør. I den tida opplevde jeg en tomhet i livet. Min far hadde ei tante som fungerte som bestemor for meg. Hun var en god kristen, var med i Misjonssambandet, og hun ba mye for meg. Til jul ønsket jeg meg en Bibel, og det fikk jeg. Jeg begynte å lese forfra, så det var ikke bare lett med en del av det som står skrevet i Det Gamle Testamentet. Men spesielt når jeg kom til evangeliene i Det Nye Testamentet, så talte Guds ord sterkt

Bengt Fjellberg har vært pastor i Sauherad adventistkirke i noe over to år.

personlig til meg. Det var en helt ny opplevelse, selv om jeg hadde hørt mye av dette før. Nå talte Bibelen til mitt hjerte og mitt liv på en ny måte. Jeg bestemte meg da for å tro på Bibelen som Guds levende ord, samt stille meg bak sannheten åpenbart i Jesus.

–Jeg hadde ikke noe forhold til noen menighet eller noe kristent fellesskap, og jeg følte heller ikke noe behov for det. Jeg hadde en del fordommer mot kristne mennesker, og tenkte at min tro var like god som deres. Jeg hadde fått jobb i Stavanger og hadde flyttet dit. En god kollega og venn inviterte meg med på Alfa-kurs i Indremisjonen, og jeg sa ja. Indremisjonen i Stavanger heter nå IMI-kirken. Jeg opplevde det positivt og utfordrende å gå på Alfa-kurs. På den tiden fikk jeg

en åpenbaring: jeg tror på Bibelen og Jesus, men jeg er ikke en kristen. Det som manglet, var at jeg ikke hadde gitt mitt liv til Ham. Det ble en tøff tid. I ettertid ser jeg at det var en åndskamp. Etter en tid gikk jeg fram under et møte og bekjente at jeg ville gi mitt liv til Jesus. De ba for meg. Der og da opplevde jeg et nærvær av Guds ånd. Dette ble min egentlige dåp, forteller Bengt Fjellberg.

Han meldte seg inn i IMI-kirken, og var medlem der i fire år. – De første to årene var tøffe, for jeg hadde jo ingen kristen identitet. Det var ikke helt enkelt å skulle fortelle familie, venner og kollegaer om den radikale endringen i livet mitt, at jeg hadde fått en ny livsoppfatning. Samtidig opplevde jeg ting med Jesus som skapte begeistring og frimodighet. Jeg ønsket å ta et oppgjør med ting i livet mitt. Der hjalp Jesus meg, han ga meg noe bedre. Det jeg trodde skulle bli et offer, ble ikke det. Jesus satte meg fri, jeg kunne gi slipp på både tobakk og alkohol. –En annen ting var at IMI-kirken praktiserte tiende. Alle medlemmene skulle gi 10 % av sin inntekt til menigheten. Jeg syntes at jeg hadde bruk for de pengene, så jeg gikk mange runder med meg selv. Men jeg begynte, nokså motvillig, å gi. Så opplevde jeg velsignelse ved det å gi, og jeg opplevde at det ble min beste investering, som også var svært tros-styrkende. Det jeg trodde skulle bli et offer, ble til velsignelse! Jeg fikk erfare at gjennom å følge Guds ord, gir vi Gud muligheten til å forandre og velsigne oss.

–Jeg ble godt integrert i IMI-menigheten, var aktiv på flere områder, blant annet som smågruppe-leder. Samtidig besøkte jeg andre menigheter. Jeg var nysgjerrig og ville se hva andre drev med. Jeg fikk en invitasjon til en mø-

teserie på Folkets Hus i Stavanger. Det var like ved der jeg bodde. Det var adventistene som arrangerte disse møtene. Jeg opplevde det spennende og interessant, og jeg ble utfordret på flere ting. Blant annet dette med sabbaten. Jeg tenkte at dette måtte være noe tull, Gud kan da umulig henge seg opp i den ene eller andre dagen. Det virket sært, og jeg syntes det var usannsynlig at så mange andre kristne ikke hadde fått med seg dette. Men adventistene hevdet at det var viktig fordi det er gitt i Guds ord og er et av budene i De ti bud. Adventistene hevdet videre at i Daniels bok er det i kapittel 7 profetert om at en makt nettopp skal endre tid i Guds lov. Det mente de er blitt oppfylt ved at Den katolske kirke hevder å ha overført helligheten fra sabbaten til søndag.

–Som en god protestant tok jeg dette på alvor, og studerte tema om sabbaten i Bibelen omkring et halvt år. I denne tiden følte jeg meg som en kateball avhengig av hvilken bok jeg leste og hvem jeg snakket med. Men etter hvert opplevde jeg å få en overbevisning ut fra Guds ord som jeg måtte følge: Bibelen er Guds ord, og den må vi følge. Gud helliget den sjuende dag etter at han hadde skapt i seks dager. Denne helligheten kan ikke mennesker flytte fra lørdag til søndag.

–Jeg hadde egentlig ikke lyst til å bli adventist, jeg trivdes godt i IMI-kirken. Der var det mange ungdommer, og for én som var ute etter å finne seg en kjæreste, så var muligheten langt større der enn i adventistkirka. Men Bibelordet fra Matteus 6 snakket stadig til meg: *Søk først Guds rike, så skal dere få alt det andre i tillegg.* Selv om jeg altså på mange måter ikke hadde lyst, så måtte jeg følge min overbevisning, og jeg ble adventist. Etter ett års med-

lemskap bestemte jeg meg for å reise til England for å studere teologi. Det var ikke nødvendigvis for å bli pastor, men for å lære mer. Dette var i 2002.

-Før jeg dro, hadde jeg møtt ei dame. Vi ble gode venner og godt kjent med hverandre. Men de sterke følelsene for henne kom ikke før like før jeg dro til England. Vi holdt kontakten, og da jeg var hjemme på juleferie, ble vi kjærester. Hun besøkte meg i vinterferien og jeg var hjemme i Norge i påska. I mai gifta vi oss. Det gikk fort, smiler Bengt.

-Da jeg kom hjem fra England, var det en dør som ble åpnet for meg. Jeg fikk et kall fra Gud om å bli pastor. Først var jeg lærling-pastor i Troms i 2 år før vi flyttet til Sortland i Vesterålen. Der var jeg i tre år før vi flyttet til Haugesund/Karmøy. Der var vi i seks år før vi så flyttet til Sauherad. Vi har fire barn mellom 9 og 13 år, og vi ønsker å gi dem en oppvekst i landlige omgivelser. Kona mi er lærer og spesialpedagog, og arbeider på Sauar friskole. Jeg er i full stilling som pastor, og deler tiden min mellom menigheten her i Sauherad og menigheten i Skotselv i Buskerud.

-Menigheten her i Sauherad er voksende. Noen medlemmer kommer utenfra, men de fleste rekrutteres internt. For omkring fire år siden kjøpte vi Nordagutu skole som kirkebygg. Det er en aktiv menighet med mange barn. Jeg vil betegne menigheten som positiv og engasjert, som gleder seg over mange familier med barn. Vi har et ønske om å være til velsignelse for bygda. I tillegg til aktivitetene på sabbaten ønsker vi at vår kirke skal være et bønnens hus. Hver uke er det flere bønnemøter, både her i kirka og i private hjem. Vi driver barnekor, har speidergruppe og ungdomsaktivite-

-Sauherad syvendedags adventistkirke er en menighet i vekst, forteller pastor Bengt Fjellberg.

ter. Vi har også et opplegg sammen med Sauar Friskole som vi kaller Bibelpizza. Det er et tilbud etter skoletid om bibelstudium, mat og lek. Sauar Friskole har i dag 50 elever i fra 1. til 10. trinn. 50 elever er maksimalt elevtall, men skolen håper på en snarlig utvidelse. Barna kommer i fra Sauherad kommune, pluss noen fra Notodden. Skolen kjøpte Sauar barnehage i 2006 og har siden da pusset opp det gamle bygget, samt bygd på i flere omganger. De har planer om enda en utbygging.

-Vi protestanter har mye til felles: troen på Jesus, at det er troen alene som frelser, at alt er Guds verk og Bibelen er Guds ord. Det som nok skiller oss adventister mest fra mange andre kristne, er vektleggingen av Guds ti bud slik de er gitt i Bibelen (2. Mos 20), inklusiv det fjerde bud om sabbaten, som gjeldende også i den nye pakt. I Jeremia kapittel 31 er det skrevet at i den nye pakt så vil de kristne ha loven skrevet i sitt hjerte. Det har med å bli

født på ny, slik som Jesus sa, og betyr i praksis å elske Gud og vår neste. De ti bud handler om å elske Gud og vår neste, hvor de første fire bud handler om å elske Gud og de seks neste bud om å elske vår neste. Begrunnelsen for helligdagen som sabbat/lørdag er gitt i budet ved at Gud skapte på seks dager og hvilte på den syvende, som det står han helliget og velsignet. Her ser vi at sabbaten også er et vitne om Gud som Skaperen.

-Jeg tenker at vi har blitt forført av evolusjonsteorien. Det er en teori som ikke er forenlig med Bibelen. Bibelen forteller om at Gud skapte, og alt var såre godt. Så kom synden inn i verden og med den døden og forfall. I evolusjonslæren får vi høre at alt utvikler seg mot det bedre, altså stikk imot det Bibelen forteller. I den teorien blir døden naturlig og en del av en nødvendig utvikling, mens i Bibelen er døden

en fiende. Det er riktig at det er evolusjon og tilpasning innad i artene, men en mus kan aldri utvikle seg til å bli en elefant. Heller kan ikke en apekatt bli et menneske. Det er også et mektig vitne om at Gud ikke skaper ved evolusjon i Matt kapittel 27. Der fortelles det, i forbindelse med Jesus død på korset, at Gud vekket opp mange fra gravene. Det skjedde ikke ved evolusjon, men i et øyeblikk. Gud talte og det ble. Vi kristne tror på legemets oppstandelse, og det ville jo være tragisk om dette skulle skje ved evolusjon over milliarder av år! Det er også utenkelig at Gud skulle skape ved evolusjon hvor det er den sterkeste rett som gjelder. Det var Hitlers tanke, men den er ikke bibelsk. For oss adventister er det viktig å tro mer på Bibelen enn på menneskeskapte teorier, sier pastor Bengt Fjellberg.

-is-

Nytt advokatfirma i Bø!

ADVOKATENE

Kåsa & Nilsen

Tlf. 35 95 35 00
telemarksadvokatene.no

Nytt fra Norsjø Ungdomssenter

Mannsmøte på Norsjø 2. – 3. februar:

Vi ønsker alle menn i alle aldre velkommen til godt åndelig og medmenneskelig fellesskap. **Talere** er Kåre Haugaas og Hans Arne Rogn.

Påmelding: Norsjø Ungdomssenter; Telefon: 35 95 82 77,
E-post: norsjo@nlm.no

Bønnehelg 8. – 10. februar (OBS! Ny dato):

Vi kommer sammen, ber for bygda, menneskene, stedene...

En tverrkirkelig bønnehelg hvor det blir bønnemøter av ulike slag, bl.a. skal Bruno Hageman bidra med musikk på et av møtene.

Muligheter for kjøp av mat, si gjerne i fra på forhånd; 75,- for brødmåltider, 100,- for middag

Også muligheter for overnatting om det skulle være behov for det.

Følg med på oppslag og på www.norsjo.no

Ef 6:18: Gjør dette i bønn, og legg alt fram for Gud!

Be til enhver tid, i Ånden!

Våk og hold ut i bønn for alle de hellige.

Korhelg med GUTTA og Barbro Sulebakk 23. – 24. mars:

Vi er så heldige å få besøk av GUTTA og Barbro Sulebakk og har invitert alle kor i distriktet til å delta. Det blir mye korsang og aktiviteter på Norsjø den helgen.

Helgen avsluttes med konsert, søndag 24. mars kl. 17.00, hvor alle er hjertelig velkommen.

Månefisk

Han kjem opp
hoppar høgt i vêret
sprett i boge or vassflata
Sølvskimrande
Det klaskar når havet tek mot
Så skjer det igjen
Månefisken dansar

Liv Holtskog

i diktsamlinga *Enno eig me lengsle* (1986)

Midt-Telemark

soul children

soul kids

Velkommen til på være med i kor!
Vi er to kor som øver på Nes Menighetshus, Gvarv,
annenhver onsdag fra 18:00-19:30.
Vi avslutter alltid med kveldsmat på øvelsene.

Soul Kids er fra 1.- 4. klasse.
Soul Children er fra 5. klasse og oppover.
Neste øvelse er uke 5 den 30 januar.

Velkommen!

Sauherad kommunes kulturpris for 2018 tildelt Bjørn Arve Skjeslien

Vil legge til rette for mange gode kulturopplevelser

Årets kulturprisvinner er både utøvende og administrerende innen kulturlivet. Han skriver låter, spiller bass og leder arbeidet til Akkerhaugen Rocksamfunn på Akkerhaugen stasjon. Han opplever at det å legge til rette for andres kulturopplevelser er hans viktigste oppgave.

Bjørn Arve Skjeslien (37) vokste opp på Akkerhaugen. Etter ungdomsskolen gikk han to år på kokkeutdanning, dette yrket viste seg å ikke være noe for han og istedenfor å bli lærling tok han ulike jobber før det seinere ble utdanning innenfor barne- og ungdomsarbeid. I 2005 flyttet han til Madeira i Portugal for å drive med musikk. Han turnerte med sitt eget band Silverdrop som ga ut albumet «Kraka-Boom!» i 2006. I 2007 flyttet han hjem igjen til Norge, bodde tre år på Akkerhaugen igjen før han flyttet til Oslo. Fra å ha vært utøvende musiker flyttet han til «andre siden av bordet». Nå ble det jobb med å markedsføre andre artister, og han jobbet blant annet med Sissel Kyrkjebø, aha og Hellbil-lies. Han hadde også oppgave med å markedsføre film og musikal.

Det ble et slags vekselbruk, han reiste hjem til Akkerhaugen så fort han kunne. Og særlig etter at Akkerhaugen Rocksamfunn overtok Akkerhaugen stasjon i 2012 så ble det behov for mye oppfølging. – Overtakelsen av stasjonsbygningen ble starten på en jobb vi nok ikke viste omfanget av. Men bevisstheten om at vi skulle

få det til var sterk. Viktig var det også at de unge brukerne av huset skulle være med i styre og stell fra første dag. Det var lett å merke at huset levde! Her er mange kjempeivrige ungdommer, og stadig flere kommer til. Det er inspirasjon i seg selv! Sammen skal vi ta vare på stedet og miljøet. Min opplevelse er at dagens unge er langt flinkere til å forvalte tillit enn det vi i min generasjon var.

–Det gir meg mye glede å se alle de varierte aktivitetene på Akkerhaugen stasjon. På diplomene jeg fikk ved overrekkelsen av kulturprisen i midten av desember, står det at jeg har vært med på å skape attraktive møteplasser for folk i alle aldre, og da særlig arbeidet med Akkerhaugen Rocksamfunn, sier prisvinneren i en samtale med Helsings utsendte.

–Jeg har mye å takke Jon Jarle Haugen for. Allerede som 11-åring lærte han meg hva dugnad er, og jeg fikk være med i styret for rock-klubben fra jeg var 15-16 år. Som ungdom møtte jeg mange andre ungdommer som ville bort fra bygda for å ta utdanning. De hadde ikke tanke om at de ville tilbake. Jeg hadde en sterk identitet til Sauherad og

Bjørn Arve Skjeslien fikk Sauherad kommunes kulturpris for 2018.

Akkerhaugen, for meg var det godt og trygt å vite hvor «hjem» er.

Akkerhaugen Rocksamfunn ble stiftet i 1982. I dag er det en slags paraplyorganisasjon for mange slags aktiviteter: alt fra heavy metal til folkemusikk. – Vi er avhengig av at det skjer mye i huset, så her er sjakkklubb, filmklubb og tegneserieforum. Fire-fem dager i uka er det folk her for å øve, og det er folk fra 14-15 års alderen og opp til pensjonister. Og så arrangeres det mange for skjellige konserter. Nå rett før jul var det en hyllingskonsert for Paul McCartney. I løpet av kvelden ble det framført vel 50 av sangene hans, og det var over 50 artister og musikere som deltok. Ingen tok betaling for å delta, så vi håper at det ble et godt overskudd slik at vi kan komme videre på å bytte ut rørene her i huset.

Når vi spør Bjørn Arve om hans kultursyn blir det stille lenge, og blikket blir ganske innadvendt. – Det er et vanskelig spørsmål, eller kanskje heller et enkelt spørsmål der det er vanskelig å finne gode svar. Men for meg er det viktig at kulturaktiviteter går på tvers av generasjoner. Det er flott når ungdom kan ha positive opplevelser sammen med pensjonister! Mitt eget kulturuttrykk har først og fremst vært gjennom musikken, som låtskriver og som bassist. Men jeg er også over gjennomsnittet interessert i lokalhistorie. Jeg har jobbet en god stund med ei bok om presten Immanuel Christian Grave. Han var prest her i Sauherad, og var en sentral person i 1814. Jeg har også vært aktiv i arbeidet med å få gjennomført arrangement og prosjekt. Og det er trolig min aller sterkeste side: hand-

-Min sterkeste side er nok å gjennomføre ideer og prosjekt, sier kulturprisvinner Bjørn Arve Skjeslien.

lingskraft til å få gjennomført ideer. Har jeg bestemt meg for at noe skal gjennomføres, så lar jeg meg ikke så lett stoppe.

Vi utfordrer prisvinneren til å komme med sine tre på topp kulturopplevelser. – Den første må bli da pappa tok meg med på konsert i Oslo Spektrum da jeg gikk i 5. klasse. Det var en konsert med Paul McCartney med fullt band. Hjemme hos oss var det mamma og pappa, Paul McCartney og bestemor i prioritert rekkefølge, ler Bjørn Arve. - Dette var på den tida da Paul var sterkt engasjert i kampen mot hvalfangst, og på skjermen på scenen ble det vist noen ganske sterke filmer, som jeg nok var alt for liten til å se.

-Den andre opplevelsen må være da bandet The Pretty Things spilte på Akkerhaugen stasjon i 2013. Dette er et band som har holdt på lengere enn The Rolling Stones, og som har avsluttet sin turnevirksomhet nå i 2018. Stort var det at vi fikk det til, og stort var det å se at det kom folk fra store deler av landet

for å gå på konsert på Akkerhaugen. Her var stappfullt!

-Som det tredje vil jeg nevne da jeg for en tid tilbake snik-lytta til en øvelse med Anne Fagermo og band. Det var ei stund siden jeg sist hadde hørt dem, og de hadde utviklet seg så enormt. Det at Akkerhaugen Rocksamfunn hele tiden får nye talentfulle låtskrivere er egentlig helt utrolig og er kanskje det som betyr mest for meg personlig.

Ber vi Bjørn Arve legge til en fjerde opplevelse, der han selv var aktør, trenger han ikke å tenke så lenge. –To ganger har jeg fått spille med bandet mitt på The Cavern Club i Liverpool. Det var der The Beatles startet! Det var kjempeopplevelser, alt klaffa så bra! Og så gjorde det jo pappa ganske stolt at jeg spilte på scenen til The Beatles!

-Mitt viktigste bidrag, og framtidige oppgave, er å legge til rette slik at mange kan få uttrykke seg kulturelt, sier kulturprisvinner Bjørn Arve Skjeslien.

-is-

HAR DU LYST TIL Å BLI MED I KLUBBEN VÅR?

Hvem er vi?

- Vi er Sauherad Lions Club.
- Vi er en del av en verdensomspennende organisasjon.
- Vi er politisk og religiøst nøytrale.
- Vi er ulike, men vi har en felles forståelse – samfunnet er hva vi gjør det til og vi kan gjøre en forskjell.

Hva gjør vi?

- Vi samler inn penger lokalt og bruker dem til å hjelpe andre i lokalmiljøet, blant annet med forebyggende arbeid blant barn og unge.
- Vi samler inn penger for å bruke dem nasjonalt for eksempel til leiropphold for barn og unge med spesielle behov.
- Vi samler inn penger for å bruke dem i andre land, blant annet øyehelsetilbud i Afrika i samarbeid med NORAD og vi bygger skoler og graver brønner i en rekke land.

Synes du dette kan virke interessant og har lyst til å være med, så ta kontakt med en av de undertegnede.

Da kan du være med på et møte for å se om dette passer for deg, selvfølgelig helt uten forpliktelse. Vi har faste møter den 4. mandagen i måneden.

*Vennlig hilsen
Thorleif Søreid
412 79 218*

*Anne Karin Fosstveit
907 55 714*

GAVER TIL HELSING

Gaver kan nå Vippses direkte til Helsing.

Søk opp: Helsing eller # 97925

Program for våren 2019

Inngang: Kr. 100,- for medlemmer og kr. 200,- for andre. Lunsj er inkludert i prisen. Foredragene holdes i kinosalen i Gullbring kulturanlegg i Bø, og er åpne for alle. Ta gjerne med deg vener – nye medlemmer er velkomne! <http://midt-telemark-seniorlaering.net/index.html>

Mandag 25. februar klokka 11.00:

Mads Gilbert: Medisinsk bistandsarbeid i Gaza

Slikt arbeid krever motivasjon og nysgjerrighet. Du må ha et blick for de andre, og ikke bare drukne i smørøyet her hjemme. Reis ut, se verden, lær, og følg hjertet ditt!

Måndag 25. mars klokka 11.00:

Sigrun Slapgard: Kjærlighetsdiktaren Sigrud Undset

Snakkar ho framleis til oss, kjærlighetsdiktaren Sigrud Undset? Og kva slags nedslag har forfattergjerninga hatt i vår tid?

Mandag 29. april klokka 11.00:

Generalsekretær Guro Slettemark: Transparency International Norge

Transparency International (TI) er den globale sivilsamfunnsorganisasjonen som står i spissen for kampen mot korrupsjon. Gjennom avdelinger i nærmere 100 land sprer TI kunnskap om skadevirkningene av korrupsjon, og samarbeider med myndigheter, næringsliv og sivilsamfunn om å utvikle og iverksette effektive tiltak for å bekjempe korrupsjon.

Mandag 27. mai klokka 11.00:

Sylvia Salvesen og Jan Ø. Wiig: Skuespillerlivet med Henrik Ibsen

Vi får tilbakeblikk på karrierene til disse to erfarne og folkekjære skuespillerne, ispedd utdrag fra ulike stykker de har vært med i.

Program for kulturhistoriske rusleturar våren 2019

Turane startar kl. 10.30 frå Bø frivilligsentral for samordna køyring, om ikkje anna er opplyst. Eller ein kan møte fram der rusleturen eller arrangementet startar. Som oftast avsluttar vi før kl. 15. **Ta med niste, og kle deg etter veret.**

9. april: Krig, okkupasjon og motstandsarbeid i Bø. Lokalhistorikar Ingvar Skobba tek oss me rundt i Bø, og fortel om kva som hendte i desse krigsåra og kva for stader som var sentrale. Kvar var lensmannskontoret, tyskarbrakkene, knott-

fabrikken, kommunekontora m.m. Sabotasje og flyslepp mot slutten av krigen vil òg bli omtala. Boka til Skobba, *Heimefront, Nasjonal Samling og Svartebørs*, er ei god kjelde før turen.

14. mai: Trollbilen og vandring i Lunde. Vandring i Lundebygda, ein liten landsby ved Telemarkskanalen. I mottakinga på den gamle handverksbedrifta Fargerike Lunde får vi høyre om reparasjon av gamle vindauge, og om arbeidet i rammeverkstaden. Ved den utstilte TROLLBILEN vil bilentusiastar i Lunde fortelje om dette klenodiet, som er den einaste norske serieproduserte bilen. Vi får også høyre om nye Troll 7, laga ved NTNU i 2018. Vi følgjer så FOLKESTIEN langs Telemarkskanalen til vakre og historiske omgivelser på Lunde sluse. Her får vi forteljingar om sluseanlegga frå 1892 og om Lundebygda, ved taleføre lundeheringar, medan vi nyt lunsjen på Lunde slusekafé.

11. juni: Årmoddalen. Gunleiv Brukås, som tidlegare har fortalt om Årmoddalen i Gullbring, vil nå ta oss med til fots i dalen. Plassane Nord- og Sud-Årmodte, Årlia og Løkjinn vil vera sentrale, men også andre plassar vil bli omtala. Gunleiv har mange historier om slekter, personar og hendingar i dette dalføret, som for lengst er fråflytta. Det blir bil langt innover, og så fottur frå plass til plass.

Velkommen!

Bø kino viser film hver dag i Gullbring kulturanlegg i Bø.

Sjekk programmet på www.bokino.no

Se programmet og kjøp billetter på din smart-telefon. Last ned appen eBillett fra Apple Store eller Google Play.

Lik oss på Facebook og få med deg alt som skjer! Meld deg på nyhetsbrev på våre nettsider.

**TELEMARKE
BEGRAVELSESBYRÅ**
NORHEIMS EFTF. AS
JARL OLAV RUGTVEIT

Bø-Sauherad-Nome
Distriktets begravelsesbyrå siden 1972.

Døgnvakt
35 95 52 80
41 60 38 40
begravelsesbyraet@online.no

Eget gravsteinverksted
For ny gravstein, gravering, rens eller restaurering.

Ulrike Sagen er overlege ved seksjon for alderspsykiatri STHF frå 2016. Ho tok doktorgraden i 2010 med tema angst, depresjon og apati etter hjerneslag. Ho valde å stokke litt om på dagens tema, slik at ho starta med å snakke om demens, deretter om depresjon hjå eldre og til slutt angst hjå eldre. **Demens**, eller **demenstilstandar**, er ei fellesnemning på ei rekke hjernesjukdomar som skuldast at hjerneceller dør eller forbindelsane mellom hjernecellene vert øydelagde. **Kognitiv funksjon** er evna til hukommelse; å forstå, planlegge og gjennomføre oppgåver. Det finnest alle grader av kognitiv svikt, og mild kognitiv svikt vil oftast fyrst og fremst i ulik grad omfatte tap av hukommelse. Å hugse aktivt er «gjenkalling», noko som du må finne fram sjølv. Noko anna er få hjelp til ein assosiasjon, ei «gjenkjenning».

Demens

Demens er ein hjernesjukdom. Demens fører i hovudsak berre i høg alder. Av di vi vert eldre, fører han i aukande grad i befolkninga! Auka levealder har altså ei negativ side au! Det er omlag 80 000 med demens i Noreg i dag. I 2050 reknar ein med at talet vil ha stige til 160 000! Dette vert klart ei utfordring, både for helsestellet og familiane, noko våre barn og barnebarn berre må bu seg på! I tillegg til dei 80 000 demente er det omlag 40 000 som har alvorlegare problem med hukommelsen. (Litt problem med hukommelsen har vel dei fleste av oss!)

Utviklinga av demens-sjukdommen

kan skje med rask forverring over 2-3 år, eller over lengre tid, 8-10 år. Symptoma ved demens er: Sviktande hukommelse og handlingsevne, sviktande forståing og språkfunksjon, endring av personlegdom og åtferd og redusert evne til eigenomsorg. Demenssjukdom vert inn-dela i ulike former, der Alzheimers demens utgjør omlag 60 % av all demenssjukdomstilfelle. Vaskulær demens, det vil seie demens som skuldast ulike endringar i blodforsyninga til delar av hjernen, som etter hjerneslag, og Lewy Body demens, utgjør kvar for seg 10-15 %. Sjeldnare former er demens ved Parkinsons sjukdom og alkoholdemens. Alzheimers demens skuldast at hjerneceller i tinninglappane dør. Det er mellom anna her hukommelsen sit.

Frontallapps demens er ei sjeldan form for demens. Endring av personlegdom og sosial åtferd er meir karakteristisk for den enn redusert hukommelse. Ein har inga kurerande behandling for demens. Behandlinga gjeng ut på hindre ytterlegare skader og lindre symptoma. Viktige tiltak er fysisk aktivitet, mental aktivitet og kommunikasjon prega av oppmuntring i staden for kritikk. I spesielle tilfelle kan visse medikament ha sin plass.

Depresjon

Så gjekk ho over til å snakke om depresjon. Ein må skilje mellom **sjukdomen** depresjon og depressive **symptom**. Det siste er det normalt å ha frå og til!

Sjukdomen depresjon er karakterisert ved: Tristhet, nedsett lyst/glede eller in-

teresse, nedsett energi og auka tendens til å oppleve trøytteleik. Symptom som elles fylgjer med er: Nedsett sjølvtilit/sjølvkjensle, sjølvbebreiding, skuldkjensle, tankar om død, sjølv-mord, tanke- og konsentrasjonsforstyrningar, rastløyse og uro, eller hemning, søvnforstyrningar, appetitt- eller vektendring. Fleire kvinner enn menn opplever å få depresjon. Demenssjukdommar og sterke opplevingar av tap og sorg kan gje biologiske endringar i hjernen som disponerer for utvikling av depresjonssjukdom.

Omsorgspersonar til demente er ei utsett gruppe! Depresjonssjukdom kan vera ein reaksjon på somatisk sjukdom som fører til alvorleg funksjonssvikt, og finst hjå 40-70 % av desse pasientane! Depresjonssjukdom finn ein hjå 7-12 % av befolkninga, litt mindre hjå dei eldre, men hjå 30 % av dei som er innlagde i sjukeheim! Det finst fleire former for atypisk depresjon som det fyrst og fremst er viktig for helsepersonell å vera merksame på.

Behandling av depresjon

Ved behandlinga for depresjon er det nok vanlegast å nytte legemidlar, men ikkje nødvendigvis det beste, det tek lang tid og til tider kan det vera eit tvi-egga sverd. Psykoterapi og samtaler kan vera betre, men er sjølv sagt meir ressurskrevjande.

Fysisk aktivitet kan til tider ha forbløffande god effekt!

ECT (elektrosjokk) har fenge eit ufortent dårleg rykte, men kan vera svært effektivt ved alvorlege og behandlingsresistente former for depresjon, og har få eller ingen biverknader.

Kognitiv terapi er ofte ein god metode. Prinsipielt gjeng den ut på å gå inn i hendingsrekka: Situasjon – tankar – kjensler – handling. Ein opplevd situasjon fører til visse tankar som gjev

Overlege Ulrike Sagen holdt foredrag om angst og depresjon hos eldre på Seniorlærings møte i november 2018.

tilhøyrande kjensler som igjen fører til ei viss handling. Det er ikkje alltid at tankane ein har som fylgje av situasjonen er dei mest fornuftige eller rimelege, eller at kjenslene ein fer er like gode og handlinga ditto! Terapeutens oppgåve er da å få pasienten til å tenke andre, alternative tankar, utan å vera styrande på nokon måte. Det kan vera ei nyttig øving for nokon og ein kvar i det daglege!

Angst

Så litt om angst. Her må ein også skilje mellom **angstsjukdom** og angst som **symptom**. Dertil må ein skilje mellom redsle/frykt i høve til ein reell, farleg situasjon og angst som ikkje er knytt til ein reell farleg situasjon, men som er ei oppleving/kjensle.

Former for angstsjukdom er fobisk liding, generalisert angst, panikkangst,

tvangsliding og posttraumatisk stresslidning. Angstlidingar debuterer sjeldan i høg alder, men er ofte ein del av symptomata ved demenslidingar. Angst syner seg ofte, til dels aleine, som somatiske (kroppslige) symptom som hjartebank, muskelspenning, svimmelhet og magesmerter. Angstliding kan såleis vera mest utan angst! Angst kan vera knytt til somatiske lidningar som hjartesyjukdom, hjernesjukdom og hormonelle sjukdomar. Ei rekke medisinar kan gje angst som biverknad, det same gjeld alkohol. Det vanlege rådet om eitt til to glas vin før sengetid, kan føre til angst når alkoholen er ute av blodet ut på morgonsida. Angsten kjem elles når ein opplever å misse taket på kvardagen!

For ein dement kan det opplevast slik:

Å ikkje hugse – å ikkje kunne – å ikkje forstå ANGST URO AGGRESJON!

Det må vi ikkje-demente forstå! Men

hugs at uro hjå eldre kan ha mange andre årsaker au!

Alternativ behandling ved angstliding er: Kognitiv terapi, eksponeringsterapi, avspenningsteknikkar og fysisk aktivitet (trening)! Legemidlar (angstdempande) bør vera siste utveg og berre for kortare tid. Benzodiazepiner (Valium mm.) er dei vanlegaste, men er vane-dannande, og har fleire biverknader. Ein bør i så fall bruke dei med kortast halveringstid (tida det gjeng før halvparten er ute av kroppen). Slike er t.d. Sobril og Alopam.

Men: Heller gå ein tur!

Referenten legg til for eiga rekning eit sitat frå Søren Kierkegaard:

«Tap for all del ikke lysten til å gå: jeg går meg til det daglige velbefinnende hver dag, og går fra enhver sykdom; jeg har gått meg til mine beste tanker, og jeg kjenner ingen tanke så tung at man ikke kan gå fra den.»

God tur!

psykisk lidning, med veksling mellom å vera høgstemt og deprimert. Familien vart m.a. meldt ut av statskyrkja. Det var vondt for han å få arbeid og dei måtte ofte ty til fattigkassa. Ikkje nok med det, så gjekk Åmot kommune, der dei budde, konkurs (!) og det påverka både oppveksten og diktinga til Vidar Sandbeck. Han fekk ein fiolin av ein onkel og lærte seg å spela litt på den sjølv. Med det vart han ein del av ein trio som nok hadde nokre spelejobbar, men ikkje til å leva av. Så tok han til å snikre. Da vart det litt pengar og han kunne taka fiolintimar i Oslo. Men pendlevegen vart så lang at han ga opp det au, og selte fiolinen til ein Sigbjørn Bernhoff Osa, for at han kunne selje den vidare!

Så tok han til å skrive viser og den fyrste visesamlinga, «I dørgløyten», kom ut i 1954. Det var heller ikkje til å leva av, så da vart han seljar, av målsaumdressar!

I radioprogrammet «Søndagsposten» vann han ei visekonkurranse, men det var Alf Prøysen som song vinnarvisa hans i radioen! Otto Nilsen, som leia Søndagsposten, sytte for at han fekk sitt eige program, og Erik Bye introduserte han for lydarane med «Pengegaloppen»! Etter det kom tilboda! Innan mai 1959 hadde han passera Elvis Presley på salstoppen i Noreg, og han var til og med blitt nr. 4 på salstoppen i India! Til og med svenskane likte Sandbeck, og vår Wenche Myhre tok han også med i sitt repertoar. Dizzie Tunes song «I et bitte lite miniskjørt»!

Om aktive kjærringar song han i «Heksedans», ei vise ikkje heilt uaktuell i desse førjulstider. Sandbeck fekk eige barnetimeprogram, og han skreiv fleire bøker, som alle vart godt motteke.

Kona døydde, men han gifte seg opp att snart og fekk eit lykkeleg 2. ekteskap au! Så han hadde i det minste hell i kjærleik! Vidar Sandbeck vart 87 år gamal.

PS:

Etter kulturprogrammet var det jole-buffé på hotellet med retteleg god mat og triveleg stemning!

Referent: H. L.

Referat frå medlemsmøte. 17. desember 2018

Leif Blix og Lars Nygaard: «Vidar Sandbeck – mer enn morsom»

Blix og Nygaard er ein duo som har turnera land og strand sidan 1992, under namnet «Den gode melodi».

I 2018 er det 100 år sidan Vidar Sandbeck vart fødd.

I media blir det sagt at han i si tid var ein topp trubadur og mykje meir, men sjølv sa han: «Populariteten kjem og populariteten går»! Det var vel au noko han fekk rett i!

Duoen starta med «Menuett i mai» og førte oss så gjennom Sandbekks sitt liv og dikting med forteljning og song på ein profesjonell måte. Historia om Vidar Sandbeck er historia om Noreg før oljepengane frå det Noreg det det fanst små kår og fattigdom. Noko Sandbeck kjente personleg! Faren var tømmerhoggar frå Rendalen og mor hans frå ein husmannsplass i Østerdalen.

Vidar var ein bleik og puslut gut som lika å fantasere: «Je kunne vøri snekkar, osb.». Faren var kommunist, dreiv klassekamp og hadde vel det ein i dag kallar ei bipolar

Nå kan du «vippse» dagens kollekt

Med betalingsappen Vipps kan du nå gje kollekt og pengar til menighetsarbeidet. Du treng ein smarttelefon for å laste ned denne «app'en». Når du skal overføre pengar til oss søker du opp «Sauherad og Nes sokn». Skriv inn eit beløp og kva betalinga gjelder- og vipps så er pengane overført. Trygt og enkelt.

Du kan også bruke kontanter, bankkort og overføring til konto, 2675.20.38421

Skolebilde fra Hjuksebø

7. klasse – i 1961

Foran fra venstre: Gunnlaug Sørgaarden, Astrid Eggen, Tove Hjukse, Bergit Røste, Olaug Røste og Ellen Kise.

Bak: Arvid Haugen, Jonny Haugen, Ivar Ingolfsrud, Egil Høgseth, Torgeir Angard og Magne Haslekaas.

Bakerst står lærer Olav Hegna.

Fotograf Oddvar Moen

VI TRENGER FRIVILLIGE.

Har du tid til å bry deg og lyst til å utvikle deg?
Årlig besvarer vi omkring 200 000 henvendelser på telefon
og internett, likevel er det en av tre som ikke får svar.

Les mer og meld din interesse på
kirkens-sos.no

Å snakke med folk om livet gir mening.

Sauherad Frivilligsentral er etablert

I intensjonsavtalen mellom Sauherad og Bø om kommunesammenslåing står det at det skal jobbes for å få etablert en frivilligsentral i Sauherad. Sauherad kommune ba Sigrid Haukoik ta tak i dette. Nå er sentralen etablert, og Sigrid har fått med seg Solveig Svardal, Eva Marie Schia, Ida-Emilie Øien Dalen (ungdomsrepresentant), og Merethe Plassen Schei (fra Sauherad kommune) i styret. Frivilligsentralen skal disponere Kjernehuset på Gvarv, og arbeidet er i gang fra februar måned.

I formålet for Sauherad Frivilligsentral heter det:

- Være en ressurs-sentral for frivillig innsats i Sauherad kommune (fra 1. februar 2020 Midt-Telemark kommune)
- Være en åpen og inkluderende møteplass
- Være en arena for ulike typer frivillig aktivitet for brukere i alle aldre
- Ta initiativ til og legge til rette for nye frivillige tiltak
- Legge til rette for økt samarbeid mellom ulike frivillige organisasjoner og det offentlige.

Alle lag og foreninger som har et formål i samsvar med frivillig og ideell virksomhet i Sauherad kommune og Bø kommune kan søke medlemskap i foreningen.

Helsing tok en prat med tre av styremedlemmene: Sigrid, Eva Marie og Solveig. De forteller at i kommunens henvendelse til Sigrid fikk hun stor frihet. Etter at hun hadde hatt noen møter med ordfører og kommunalsjef ble det arrangert et møte på Kjernehuset på Gvarv. Vel 30 personer møtte opp, og det var

stor entusiasme. I det videre arbeidet tok man kontakt med frivilligsentralen i Bø. Kunne det være en idé at de utvidet sin virksomhet til også gjelde Sauherad? De anbefalte at man startet sin egen virksomhet her i kommunen.

Etter møtet på Kjernehuset sa Solveig Svardal seg villig til å gå inn i styret. Sigrid kontaktet Eva Marie Schia på grunn av hennes store kunnskap om økonomi, budsjett og regnskap. Så kom Ida-Emilie Øien inn i styret som ungdomsrepresentant. Merethe Plassen Schei, som er aktivtør på Furuheim, ble utpekt av kommunen, med Svein-Inge Havrás (TIK) som varamedlem. Det ble også utpekt et styremedlem med innvandrerbakgrunn. Hun har nå flyttet, så jeg jobbes med å finne en ny representant. Styret har jobbet med organisasjonsform, og i prosessen har de besøkt flere andre frivilligsentra-ler. Nå er foreningen formelt stiftet, og har sitt organisasjonsnummer i Brønnøysundregistret.

Sauherad kommune har leid Kjernehuset på Gvarv av Nes mållag. Frivilligsentralen skal disponere huset gjennom en langsiktig leiekon-

Sigrid Haukvik (t.h.) har sammen med Solveig Svardal og Eva Marie Schia, og resten av styret, etablert Sauherad Frivilligsentral på Kjernehuset på Gvarv.

trakt. Velferden er i dag eneste aktivitet i huset, og den aktiviteten blir videreført som en del av frivilligsentralen. -Vi prøver å «headhunte» en prosjektleder som kan få arbeidet i gang. Så er tanken at prosjektlederstilling skal bli en fast lederstilling for Sauherad Frivilligsentral. Dette er en stilling som forrenter seg mange ganger med alt det frivillige arbeid det skal legges til rette for, sier Solveig Svardal.

-Frivilligsentralen skal ikke være en konkurrent til det frivillige arbeidet som er i gang i kommunen, men skal ha en koordinerende, stimulerende og supplerende rolle. Og vi skal samarbeide med Sauherad kommune for å gi innbyggerne gode tjenester, sier Sigrid Haukvik. - Kanskje kan vi hjelpe mennesker som i dag ikke har noe frivillig en-

gasjement til å finne en oppgave som de har lyst til å jobbe med. Kanskje er det aldri noen som har spurt etter deres innsats og engasjement.

-Vi skal være et tilbud til folk i alle aldre, men i første omgang vil vi prioritere arbeidet for barn og unge, og arbeid med integrering, forteller Solveig. -Kjernehuset ligger midt i Gvarvgata, og mange barn passerer stedet på vei hjem fra skolen. Vi håper at dette kan bli et sted man stikker innom, for å få mat eller leksehjelp eller for å spille/leke. Dette handler jo om sosialisering, og kan være godt både for etnisk norske og flerkulturelle barn. Skolen har sagt seg veldig positiv til en slik aktivitet.

-Vi håper også at frivilligsentralen kan bli et sted der unge og eldre kan møtes i felles aktiviteter, og der man kan dele av hverandres kunn-

skap og kompetanse. Det være seg matlaging, baking, maling, hybelmat eller bruk av smart-telefoner og nettbrett. Det kan være temakvelder eller kurs. Vi ønsker også å ha ungdomskvelder i samarbeid med Ung Arena. Det er et opplegg som har tilført Helsestasjonene og kommunepsykologen en del økonomiske midler for å skape gode arenaer for ungdom. Arbeidet på frivilligsentralen skal blant annet handle om folkehelse og livskvalitet, forteller Eva Marie. -Vi ønsker å skape et sted der folk kan stikke innom for å slå av en prat.

-Sauherad kommune har konkret bedt oss ta over Sommer i Sauherad, Høst i Sauherad og Vinter i Sauhe-

rad. Det er et opplegg for barn og unge i skoleferiene, slik at alle barn, uansett økonomi, kan få gode tilbud og opplevelser i feriene.

-Sauherad Frivilligsentral skal holde til i Kjernehuset på Gvarv. Kanskje kan man tenke litt symbolsk og poetisk rundt nettopp dette. Kjernehuset skal holde frivilligheten samlet og inspirere til ny aktivitet. Her skal man spille hverandre god, og kommunen trenger partnere for å gi gode tjenester til alle sine innbyggere. Så må veien bli til mens vi går, ingen ting skal være utelukket i utgangspunkt, sier Sigrid Haukvik, Eva Marie Schia og Solveig Svardal til Helsing.

-is-

UKM 2019

lokalmønstring i Gullbring

Lokalmønstring for Sauherad og Bø
i Gullbring kulturanlegg

lørdag 9. februar.

Utstillingsåpning i Framstugo kl. 14.00

Mønstring i Storsalen kl. 15.00

Billetter: Voksne kr 75, barn & ungdom gratis

Tur for kyrkjelydane i Øvre Telemark prosti til

Nidarosdomen og spelet om Heilag Olav

25. – 30. juli 2019

DAG 1 torsdag 25. juli TIL DOMBÅS

Avreise med buss frå Lunde kyrkje kl.08.00 og bussen stoppar undervegs i Bø, Sauherad og Notodden og elles etter behov. Lunsj på Granavolden Gjestgiveri. Søsterkyrkjene på Gran og tidebøn i Mariakyrkja. Eina kyrkje. Borgny Svalastog sin kyrkjekunst. Middag og overnatting på Dombås hotell.

DAG 2 fredag 26. juli PILEGRIMSVANDRING

Frokost på hotellet. Fokstugu (gammal skysstasjon) og Guds Huset. Vandring i pilegrimsleden på Dovrefjell. Matpakkelunsj undervegs. Lengde på vandringa tilpassast kvar enkelt. Eysteinkyrkja på Hjerkin, tidebøn. Buss til Trondheim og overnatting på hotell sentralt i Trondheim. Middag etter eige ynske på ein av dei trivelege spisestadene ved hotellet.

DAG 3 lørdag 27. juli STIKLESTAD OG SPELET OM HEILAG OLAV

Frokost på hotellet. Trondheim. Lunsj på eiga hand. Buss til Stiklestad. Stiklestad kyrkje, tidebøn. Stiklestad nasjonale kultursenter. Middaldergården Stiklastadir. Folkemuseet. Middag. Spelet om Heilag Olav. Buss tilbake til hotellet i Trondheim.

DAG 4 søndag 28. juli NIDAROSDOMEN

Frokost på hotellet. Gudsteneste i Nidarosdomen. Erkebispegården, evt. kronregaliane. Lunsj i Tyholtårnet. Buss til Røros. Omvising på Ratvolden, Johan Falkbergets diktarheim. Overnatting på Bergstaden Hotell (i sentrum). Middag etter eige ønske, på hotellet eller i byen.

DAG 5 mandag 29. juli RØROS OG FEMUNDSMARKA

Frokost på hotellet. Røros kirke, tidebøn. Vandring i Røros gater / Rørosmuseet-Smeltehytta. Buss til Femunden. Evt. båttur over Femunden til Elgå og lunsj etter eige ynskje, på båten eller medbrakt frå Røros. Femundsmarka. Trebåtkultur. Evt. sør-samisk senter og mat i gamle på samisk vis hos familien Mortenson inne i Femundsmarka. Overnatting og middag på Femund Nasjonalparkhotell «Bryggeloftet» på Elgå ved Femunden.

DAG 6 tirsdag 30. juli ELGÅ OG ENGERDAL – OG HEIM TIL TELEMAR

Frokost på Bryggeloftet. Elgå kyrkje, tidebøn. Buss til Engerdal. Møte med Gjermund Eggen. Lunsj i Engerdal prestegard. Kaffe og kringle heime hos fru Eggen. Buss til Telemark, heime seint tirsdag kveld.

Pris: Om lag kr 8.800,- pr person ved full buss. Tillegg for enkeltrom kr. 1950,-

Reiseleiarar:

Sokneprest i Hjartdal, Rune Lia, tlf.90 98 08 03, rune.lia@hjartdal.kommune.no
Sokneprest i Holla, Leif Raustøl, tlf.46 63 45 48.

Påmelding:

Til reiseleiarane. Turen har plass til 50 deltakarar.

Atterhald om mindre endringar i programmet. Turen er open for alle. Arrangør er Øvre Telemark prosti i samarbeid med LB-TUR.

Referat fra julemøtet i Sauherad og Nes Pensjonistlag

I en travel førjulstid kan det være fint å komme sammen, senke skuldrene og bare være til. Vi i pensjonistlaget ønsker også å være til, for hverandre. Derfor har vi møter på Furuheim bo- og aktivitetssenter en gang i måneden. Denne gang ble det servert julegrøt eller festgrøt som noen kaller det. En gammel tradisjon med tolagsgrøt, risgrøt og rømmegrøt. Kaffe og småkaker ble det etterpå.

Dette var et alternativ til tidligere års tradisjon med ribbe, medister og surkål. De som ville ha dette fikk tilbud om felles julemiddag på Aarnes Kafeteria til spesialpris.

En travel prest hadde ikke tid til oss i år, heller ikke ordføreren, med varaordfører stilte opp, med tale og gave, trivelig!

Det syngende og spillende paret Jorid Vale og Bruno Hagemann skapte stemning med historie, sang og musikk, og vi fikk synge med til kjente og kjære julesanger. Til slutt ble det julestjerner til heldige vinnere og til gjestene. Og så kunne vi ønske hverandre god jul og vel møtt til nye treff i 2019.

Thorleif/sekr.

Referat fra januarmøtet i Sauherad og Nes Pensjonistlag

I et nydelig vintervær møttes pensjonistene til start på det nye året. Furuheim bo- og aktivitetssenter er et trivelig sted å komme sammen. Berith

Jorid Vale, Bruno Hagemann og Alf Rose Sørugaarden.

Moen kom med ord for dagen og Kåre Hilmar Flåtín vartet opp med god musikk. Aktivitetsleder Merete P. Schei fikk oss til å senke skuldrene og være tilstede, nesten hypnotisk syntes referenten.

Mary orienterte om turalternativer, både dagsturer og flerdagsturer. Hun oppfordret medlemmene til å komme med ønsker og innspill. En tur er allerede fastlagt og det er Sverigetur den 3. april, med Magnus Reiser og påmelding til Mary.

Neste møte er 21. februar og da er det årsmøte. Saker til årsmøtet må være hos styret en uke før.

Hilsen Thorleif.

SAUHERAD OG NES PENSJONISTLAG

Ikke alle er fortrolige med smarte telefoner, nettbrett eller moderne duppeditter.

Sauherad og Nes pensjonistlag samarbeider med Eldrerådet, Seniornett og Pensjonistforbundet om kurs for både nybegynnere og viderekomne.

På Furuheim bo- og aktivitetssenter på Gvarv er det nettkafé hver mandag mellom kl. 09.30 og 11.00. Her kan en få hjelp, råd og tips om bruken av digitale tjenester og hjelpemidler.

Seniornett Bø har tilbud om hjelp på Bø bibliotek onsdager 10-12 og i kantina på Bø sjukeheim tirsdager 10.30-12.00.

Kontaktpersoner på Gvarv er Thorleif Sørleid, 412 79 218 og i Bø er det Tore Bjørn Pettersen 901 39 938 og Ragnar Tveitan 414 15 283.

TRENGER DU NOEN Å
SNAKKE MED?

Noen som ringer tenker på å ta sitt eget liv, andre er usikre, ensomme eller redde. Noen trenger bare å slå av en prat.

Ring eller skriv. Vi er her. Alltid. kirkens-sos.no

SOS
22 40 00 40

SOS
MELDING

SOS
CHAT

KIRKENS
SOS

Snjokveld

Marka gjev sitt mørker bort i kveld, blir ljøs og rik og rein.
Og kvit av snjofjon, grå av eim ligg lufta andar lett og fort.

Det gøymest vekk i kveld eit svart og nakent, stivna haustkaldt land.
Det brer seg over alt eit band. Alt femnest kring av eikvan hand så mjukt og vart.

Dei mørke «augnebryna» svinn i kveld. Nå stirer langt og mjukt eit auge under ljose bryn
sitt opne syn, og jagar haustmørkret på flukt.

Det sveipest kvitt kring alle nov, det drys så roleg lett og vart i alle mørke, klaka tun.
Det fell som fløyelsmjuke dun på alt som før var bart.
-Og nåtta smyg seg snart til ro og kjæler vart seg mot eit ljøslett «andlet».

Jon Ingebretsen
frå diktsamlinga «Naturen og eg».

Formiddagstreff på Nes menighetshus

På formiddagstreffet i slutten av november var Marit Evertsen Grimstad på besøk. Hun var programleder for NRKs Forbrukermagasinet (FBI), og hadde en sentral rolle i serien som fikk navnet FBI redder høna. Det var et prosjekt for å minske matsvinnet i Norge. Marit fortalte at hennes interesse for mat var blitt skapt i pølsemakeriet til morfar (John Flaathen) på Gvarv. På samlinga på Gvarv hadde Marit med seg både tante Lillil og mamma Anne Kirsti.

Hjertelig velkommen til Vårens suppedager på Sunds skole!

Onsdag 13. februar, 13. mars
og 10. april.
Alle dager kl. 13.00.

Gratis suppe, og kaffi og
kake etterpå.

Ta gjerne med en gevinst
til lotteriet.

Arr.: Sunds bygdelag

Hjertelig velkommen til Bygdekveld på Sunds skole

fredag 15. februar kl. 18.00.

Kari Flathus og Arne Petter
Akseth underholder med sketsjer
og sanger fra revygruppa Sjodoar/
Naringens glanstid,
akkompagnert av
Kristian Sundsvalen.
Det blir quiz og loddsalg.
Gratis kaffi og kaker.

Arr.: Sunds bygdelag

På formiddagstreffet i desember var, tradisjonen tro, musikklinja på Sagavoll folkehøgskole gjester. De hadde laget en fin førjulskonsert. Janne Severinsen (ved pianoet) er musikk lærer på Sagavoll.

8. januar var det formiddagsjuletefest! Omtrent 50 var tilstede, og mange var med på å gå rundt juletreet.

Julevandringer

I desember var de største barna i barnehagen og de fleste av skolebarna på julevandringer eller julegudstjenester i Nes kyrkje. Her fikk høre fortellinga om det som skjedde i Betlehem. En av dem som formidlet fortellingen var «sangen- engelen» Bruno.

Taler på formiddagsjuletefesten var forfatter og redaktør Torbjørn Greipsland. Han holdt andakt, og han fortalte om misjonærer som reiste ut fra USA, men som hadde norske røtter.

Aslaug Momrak Langkås holdt sammen med Bruno Hageman en nydelig minikonsert på formiddagsjuletefesten.

Ettermiddagskaffe

Sauherad diakoniforening arrangerer ettermiddagskaffe på aldersinstitusjonene på Goarv. I begynnelsen av desember var turen kommet til Sauherad bygdeheim. Johan Haukoik, som er pastor i pinsemenigheten i Bø, holdt andakt.

I tillegg kaffe og hjemmebakte kaker, loddtrekning (på gratislodd) der alle vant og opplesning var det mye allsang. Sigrid Haukoik ledet sangen, godt assistert av tre konfirmanter. Alle konfirmantene skal etter tur være med på en av ettermiddagskaffene.

Lysmesse

Tradisjonen tro var det Lysmesse i Sauherad kirke 2. søndag i advent. Konfirmanten var lysbærere og leste tekster. Elever fra Sagavoll folkehøgskole deltok med sang og dans.

Salmekveld

Fredag 21. desember var det julekonsert i Nes kyrkje. Noen sanger ble sunget for forsamlingen, men de aller fleste av sangene kunne man selv være med å synge.

Søstrene Una og Alva Sand Venaas sang Sonjas sang fra Reisen til julestjernen.

Det var kantor Bruno Hageman som tok initiativet og organiserte julekonserten, og han spilte orgel. I kollekt kom det inn over kr. 6.000,- til Kirkens Nødhjelp. Etter konserten var det eplegløgg og pepperkaker i våpenhuset.

Juletre gudstjeneste

Søndag 6. januar var det gudstjeneste på Nes menighetshus. Prekene var ved Berit Bjørnerud. Her er noen moment fra hennes preken:

Bibelens tre vise menn hadde sin ledestjerne. For oss er det nok mer vanlig å sjekke Yr.no når vi skal finne ut om vi kommer til å nå fram i tide. Vismennene reiste langt, uten Yr.no eller SAS eller NSB eller GPS-koordinatorer.

Josef og Maria var nok også usikre på om de ville komme fram tidsnok. Men de gjorde det, så englene slapp å utsette sin julekonsert.

I dag er det trettende dag jul, også kalt Kristi Åpenbaringsdag eller Hellige tre kongers dag. Mange har allerede rydda ut jula, andre er i ferd med å gjøre det. Ikke før er jula kommet før den er forbi. De hellige tre konger kom ikke før vi andre er i ferd med å ønske hverandre «vel overstått jul». Men de kom med sine rare gaver: gull, røkelse og myrra. Stjernestøvet var nok ryddet bort rundt stallen, men de fikk hyllet kongen de var kommet for å møte.

Gud er aldri overstått, han kommer oss i møte alle dager. Den første jula kan aldri ryddes bort, enten vi kommer til tida eller vi kommer for seint

En viktig del av gudstjenesten var gang rundt juletreet. Anne-Inger Lunner var liturg i denne gudstjenesten.

Dugnadsfest

Fredag 11. januar arrangerte Eøju bygdetun sin dugnadsfest. Gjennom året er svært mange mennesker engasjert i dugnadsarbeid på Eøju. Ca. 50 av disse hadde møtt fram til hyggelig lag denne fredagskvelden. Museumsstyrer Jorid serverte kortreist og u-reist mat. Ellers fikk forsamlingen se glimt fra den store samlinga med filmopptak etter Gunhild Kinck.

Dagfinn Høybråten ny generalsekretær i Kirkens Nødhjelp

Styret i Kirkens Nødhjelp har ansatt Dagfinn Høybråten (60) som ny generalsekretær i Kirkens Nødhjelp. – Dette er en videreføring av noen lange linjer i mitt liv i kampen mot fattigdom og for menneskeverd og ansvarlig forvaltning av skaperverket, sier Høybråten.

Han ser frem til å kunne bruke sitt engasjement og erfaring i Kirkens Nødhjelps tjeneste.

– Jeg har lenge kjent Kirkens Nødhjelp som en sterk og tydelig stemme for verdens fattigste. Jeg er stolt av å kunne bidra til Kirkens Nødhjelps viktige arbeid for å redde liv og bekjempe urettferdighet, sier Høybråten.

– Sivilsamfunnet sitter på viktige nøkler til utvikling. Kirkens Nødhjelp er med sin kompetanse og sin tilknytning til verdens kirker en betydelig aktør i humanitær innsats og utvikling. Jeg gleder meg til å jobbe sammen med dyktige medarbeidere for å ta organisasjonen videre i en tid som stiller store krav til omstilling og fleksibilitet, sier Høybråten.

Dagfinn Høybråten er i dag generalsekretær i Nordisk ministerråd. Han har lang fartstid fra Storting og regjering, blant annet som helseminister, arbeids- og sosialminister, visepresident i Stortinget og medlem av Stortingets utenrikskomité. Han har vært partileder og parlamentarisk leder i KrF. Høybråten er i dag også leder av Sannhets- og forsørningskommisjonen, som ser på forsørkningspolitikken overfor samer

Dagfinn Høybråten er ny generalsekretær i Kirkens Nødhjelp.

og kvener og dens konsekvenser.

–Visjonær og lyttende

Høybråten har en klar kirkelig forankring, og har god kjennskap til bistand både nasjonalt og internasjonalt, blant annet som mangeåring styreleder for Den internasjonale vaksinealliansen (Gavi).

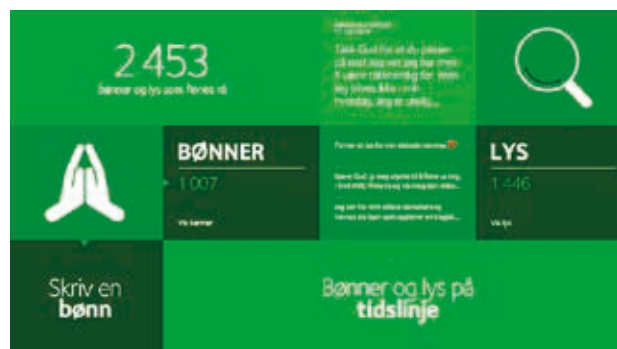
– Med Dagfinn Høybråten får Kirkens Nødhjelp en generalsekretær som har uvanlig tung ledererfaring og som får svært gode skussmål som leder. I tillegg har han et unikt kontaktnett, ikke minst internasjonalt, sier Kjetil Aano, styreleder i Kirkens Nødhjelp.

– Dagfinn Høybråten er både en

lyttende og visjonær leder. Vi er overbevist om at han vil være en god leder for Kirkens Nødhjelp i årene framover, og at han vil bidra til å styrke Kirkens Nødhjelps posisjon og omfømme som en diakonal bistandsorganisasjon, sier Aano.

Høybråten tiltrer stillingen 1. april neste år.

Be en bønn, tenn et lys!

Bønn forandrer og fordyper, bønn gjør noe med oss. Skriv en bønn på Den norske kirkes bønnevegg på nett. Eller be om forbønn, at noen ber for deg. Du kan også tenne lys. Du velger selv om du vil være

anonym.

Skriv din bønn, tenn et lys eller gjør begge deler med mobilen din, nettbrettet eller pc-en på den digitale bønneveggen. Du finner linken nederst på siden.

Gud finnes alltid nær oss alle, han lytter og bryr seg, og han støtter og utfordrer. Vi mennesker behøver å sette ord på vår glede, uro og frykt. Vi trenger å overgi vår maktesløshet til den som er større enn alt annet. Vi trenger å juble og vise vår takknemlighet og glede til Gud.

Bønn forandrer og fordyper, bønn gjør noe med oss.

Gjennom Den norske kirkes bønnevegg kan vi gjøre våre bønner synlige, både for oss selv og for andre. Vi kan dele hverandres gleder og sorger. Bønneveggen viser oss et fellesskap av skjøre, glade, redde, urolige og lykkelige mennesker – i bønn. Det er godt å kunne være sammen, også på denne måten.

Velkommen inn!

[\(https://be.kirken.no/#/\)](https://be.kirken.no/#/)

fra bygdene våre

Hvor er dette:

Bilde på side 27

Rett svar er **STORÅSEN** (gnr. 97, bnr. 8) på Stranna.

Bygdeboka skriv (1988):

Eigedomen er på ca. 30 mål dyrka og 100 mål skog. All innmark nord for husa blei planera i 1978. Den gamle steingarden der fekk lov å bli ståande. Frå tunet er det ca. 1 km veg til riksvegen, og nokså bratt siste stykke.

Bygningen er frå 1954, men eldhuset er gammalt. Dette er Øvre Storåsen. Nedre Storåsen låg nordafor og nedafor, men der kan ein ikkje sjå tuftene eingong. Ei ølle der nede kallast Storåsølla, og derifrå har Nordre Gjernes vatn.

Lugo blei bygd i 1949, og i vinkel med denne stod det gamle fjøset. Nå er det provisorisk fjøs inne i lugo. Krøtterhaldet vara til 1966.

Av marknamn kan nemnast Flata, Humlegardsekra, Badstauberget og Sudbakken. Skogen gjeng til Deilkøll (deile mellom Årnes og Gjernes). Andre namn i skogen er Høgåsåsen. Kvern var det i fossen sud for innmarka. Signes kjerne er ein hellar nedafor Storåsen, skogen til Gjernes. Ei Signe skal ha bruka denne staden til bøn.

Neste nummer av Helsing

Neste nummer av Helsing, (nr. 2-2019) kommer ut ca. 1. mars. (Stoff må være innlevert innen 14. februar).

Stoff kan sendes til:

Helsing.

Kirkekontoret
Postboks 4, 3834 Gvarv
eller på e-post:
ivar@sauherad.kyrkja.no

Våren 2019 vil Helsing komme ut slik:

Nr. 3 - 19: Kommer ut ca. 3 april. Stoff må være innlevert 21. mars. (April- og påskenummeret)

Nr. 4 - 19: Kommer ut ca. 8. mai. Stoff må være innlevert 24. april. (Mai-nummeret. 17. mai-program)

Nr 5 - 19: Kommer ut ca. 5. juni. Stoff må være innlevert 23. mai. (Sommer-nummeret.)

Slektens gang

Døde 	27. november 2018:	Leif Johansen	f. 1935	
	1. desember 2018:	Gunnar Svendsen	f. 1953	Gravlagt i Bø
	18. desember 2018:	Sveinung Norendal	f. 1939	
	25. desember 2018:	Anne Aaraas	f. 1950	
	3. januar 2019:	Mathilde Charlotte Lia	f. 1935	Gravlagt i Bø
	9. januar 2019:	Margit Hvitsand	f. 1926	

Stortinget – sett innenfra

På formiddagstreffet på Nes menighetshus 22. januar kåserte Alf Rose Sørgaarden (bilde) om livet og prosedyrene på Stortinget. Alf er seniorrådgiver for Kristelig folkepartis stortingsgruppe. Det er ikke sikkert at han hadde sagt ja til dette foredraget, da han ble spurt sist høst, hvis han hadde visst at nettopp denne dagen skulle Kristelig folkeparti gå inn i regjeringen! -Men en avtale er en avtale, sier varaordfører Alf!

Menighetsblad utgitt av Sauherad og Nes sokneråd.

Helsing til Sauherad og Nes

E-post: ivar@sauherad.kyrkja.no
Redaktør: Soknediakon Ivar Solbu.
Bankgiro: 2675 51 18949
<http://www.helsing.no>
Caspersens Trykkeri AS, Vikersund.

Kyrkjeverje

Trond Magnus Haugen
Tlf. 938 55 504
trond@sauherad.kyrkja.no

Kyrkjetener

Anders Høibø
Tlf. 909 40 728
anders@sauherad.kyrkja.no

Sokneprest

Anne-Inger Lunner
Tlf. 480 61 672
anne-inger@sauherad.kyrkja.no

Kyrkjetenar

Kjetil Nyhus
Tlf. 951 74 938
kjetil@sauherad.kyrkja.no

Diakon

Ivar Solbu
Tlf. 932 85 202
ivar@sauherad.kyrkja.no

Trosopplærer

Anne Gjøre
Tlf 922 43 880
anne@sauherad.kyrkja.no

Kantor

Bruno Hageman
Tlf. 948 55 033
bruno@sauherad.kyrkja.no

Sauherad og Nes sokneråd

Leiar
Anlaug Jorunn Bergan
Tlf. 990 19 462
lillilb@hotmail.com

DEN NORSKE KYRKJA

Sauherad og Nes sokn

Besøksadresse:

Nes menighetshus, underetasjen
Holmenvegen 46
3810 Gvarv

Postadresse:

Postboks 4
3834 Gvarv

Telefon: 35 10 11 20

Epost: post@sauherad.kyrkja.no
www.helsing.no
Kontonummer: 2675 20 38421

Gudstjenester i Sauherad og Nes

Søndag 3. februar 2019

- 5. søndag i åpenbaringstida

Joh 5, 1-15, Salme 103, 1-6, Jak 5, 13-16

Nes kyrkje kl. 11.00: Gudstjeneste.

Menighetens misjonssøndag.

Takkoffer til menighetens

misjonsprosjekt i Bangkok i Thailand.

Nes menighetshus kl. 11.00: Søndagsskole

Nes menighetshus kl. 16.00: Misjonsfest.

(se egen omtale).

Tirsdag 5. februar 2019

Nes kyrkje kl. 21.00: Kveldsbønn med sang fra Middelalderen.

Søndag 10. februar 2019

- 6. søndag i åpenbaringstida

Mark 13, 21-27, Ordsp 4, 18-27,

Åp 22, 12-17

Sauherad kirke kl. 11.00: Gudstjeneste.

Takkoffer til Agder og Telemark bispedømmeråd.

Søndag 17. februar 2019 - åmannssøndagen

Matt 13, 24-30, 5 Mos 6, 1-9,

2 Tim 1, 1-5+3, 14-17

Nes kyrkje kl. 11.00: Gudstjeneste.

Takkoffer til Bibelselskapet.

Søndag 24. februar 2019

- Kristi forklarelsesdag

Luk 9, 28-36, 2 Mos 34, 27-35,

2 Kor 3, 12-18

Sauherad kirke kl. 11.00: Gudstjeneste.

Takkoffer til Kirkens SOS i Telemark.

Nes menighetshus kl. 17.00: KRIK familiesamling.

Søndag 3. mars 2019 - Fastelavnssøndag

Luk 18, 31-34, Jes 52, 13-15, 1 Tim 2, 1-6a

Nes menighetshus kl. 17.00:

Karnevals-gudstjeneste. Takkoffer

til barne- og ungdomsarbeidet i

Sauherad og Nes sokn. Søndagsskole.

Tirsdag 5. mars 2019

Nes kyrkje kl. 21.00: Kveldsbønn med sang fra Middelalderen.

Søndag 10. mars 2019 - 1. søndag i fastetida

Matt 26, 36-45, 2 Sam 12, 1-10, Hebr 5, 7-9

Nes kyrkje kl. 11.00: Gudstjeneste.

Takkoffer til menighetsbladet HELSING.

Søndag 17. mars 2019 - 2. søndag i fastetida

Luk 13, 22-30, Jes 55, 1-7, 2 Kor 6, 1-10

Sauherad kirke kl. 11.00: Gudstjeneste.

Takkoffer til menighetsarbeidet.

Søndag 24. mars 2019 – Maria budskapsdag

Luk 1, 39-45, 1 Sam 1, 21-28, Apg 16, 12-15

Nes menighetshus kl. 17.00: G17.

Menighetens storsamling med

gudstjeneste og kveldsmat. Takkoffer

til Norsk Søndagsskoleforbund.

Søndag 31. mars 2019 - 3. søndag i fastetida

Luk 22, 28-30, Sak 3, 1-5, 2 Kor 12, 7-10

Sauherad kirke kl. 11.00: Gudstjeneste.

Med forbehold om at de tekstene som brukes i gudstjenestene, kan være andre enn de som er oppført i denne lista.

For ytterligere informasjon, se: www.helsing.no